

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua Квітень 2016 року № 4 (635)

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Дорогі співвітчизники! Дорогі побратими!

До нас надходить Великдень, вічне свято! Празників празник! Справжнє свято життя, оновлення і надії.

Переживаючи Страсний тиждень, ми ще раз переосмислюємо Божу любов, маючи перед очима приклад Ісуса Христа, бачимо своє життя у контексті Його життя і смерті, бачимо перспективу свого майбутнього у світлі Воскресіння Христового.

«Драбина до Царства схована всередині тебе, в глибині твоєї душі. Заглибся в себе, віддалися від гріха, і там ти знайдеш сходинки, якими зможеш піднятися нагору» (святий Ісаак Сирін, 7-ий ст.).

То ж не будьмо байдужими до себе, до ближнього, до своєї рідної України. Робімо добро, будуймо Україну навколо себе.

Ми великий і сильний народ. Не впускаймо тривогу у наші серця. Повірмо в себе. Не чекаймо, що рай на нашій Богом даній землі збудує чужинець, розраховуймо на власні сили, як заповідали нам славні сини України, герої ОУН і УПА, боронивши Україну від окупантів різних мастей у роки Другої світової війни.

Хай радісний гомін Великодніх дзвонів принесе у Ваш дім багато щастя, радості і любові. Бажаю Вам міцного здоров'я, миру й добра. Хай переможець смерті Ісус Христос сповнить Вас наснагою до життя, до творчої праці на благо України.

Христос воскрес! Воістину воскресне!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

За тиждень до Великодня відбулася Хресна Хода вулицями Києва, в якій взяли участь члени Конгресу Українських Націоналістів на чолі з Головою Степаном Брацюнем. Хресний шлях з 14 зупинками вже другий рік проходять віряни УГКЦ, вшановуючи в'їзд Ісуса Христа до Єрусалиму.

ВІТАЄМО!

ДОРОГІ ПОБРАТИМИ, ВЕТЕРАНИ ОУН-УПА!

ДОРОГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Щиросердечно вітаємо Вас з величним і світлим святом Воскресіння Христового. «Сьогодні спасіння світові видимому та невидимому. Христос воскрес із мертвих, – і ви воскресніть з ним…» Ів. 1, 1-17.

Воскресіння Христове – це велике торжество і символ перемоги життя над смертю, добра над злом. Це утвердження віри і надії у серці кожного християнина, як великий дарунок Божої любові.

Радісним і тривожним гомоном в цей час лунають Великодні дзвони. А Пасхальне свято і писанка нагадують нам про духовне відродження. На нашій рідній землі ще так багато лиха. Най ця радісна подія утверджує наші переконання про те, що достойні терпіння нагороджуються перемогою, а чесне життя увінчується славою, щоб зміни в державі привели до перемоги українського народу. Покаймось і просімо Божого милосердя.

Дорогі побратими! Ваша жертовна боротьба нині підхоплена молодим поколінням патріотів. Тож, національної єдності всім в утвердженні Української Незалежної Держави, щоб нинішня українська армія успадкувала найкращі традиції воїнів УПА.

Головна Булава Всеукраїнського Братства ОУН-УПА вітає увесь український народ і просить Божого благословення, щоб засяяло світло правди. Хай Христове Воскресіння увінчає нас дорогою до щасливого життя на рідній землі, аби настав мир і спокій в кожній родині та по всій Україні.

НАМ БОГ І УКРАЇНА – ВИЩЕ ПОНАД УСЕ! ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

За головну Булаву
Всеукраїнського Братства
ОУН-УПА
Богдан БОРОВИЧ, голова;
Марія СОЛОДЧУК, секретар

НА ПУЛЬСІ

ЧОМУ ПОЛТАВУ ГАНЬБИТЬ МАМАЙ? ТОМУ ЩО НЕ КОЗАК

27 квітня на сесії Полтавської міськради виступив член Конгресу Українських Націоналістів Віталій Сороковий. Він зачитав звернення, в якому просив депутатів та членів міськвиконкому виступати виключно українською мовою.

Якщо ж представник міської ради не володіє державною мовою і буде говорити російською, то він повинен сказати: «Прошу вибачення за те, що не володію державною мовою та буду виступати на мові окупанта».

Міський Голова – Олександр Мамай почав поводитися неадекватно, а саме: співати ретрохіти російською, цитувати «Євгенія Онєгіна», а в фіналі свого «концерту» Мамай згадав Леніна: «Я б вивчив російську тільки за те, що нею розмовляв Ленін! Нас все життя в школі цьому вчили», – гордо сказав Мамай.

Що це було? Над відповіддю працюють найкращі психіатри Полтави.

Подаємо текст звернення.

Полтавському міському голові Мамаю О.Ф. від Полтавської обласної організації

Конгресу Українських Націоналістів

Керуючись статтею 9, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Місцеві ініціативи), Законом України «Про державну службу» а саме, проектом № 2490, пункт 2, де вказано: «Державна мова – це українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб», а також рішенням депутатів Полтавської міської ради від 2.03.2015 р., в якому визнано Росію країною агресором, вважаємо, що особи, які не володіють українською мовою на рівні, необхідному для виконання ними їхніх посадових обов'язків, не можуть бути обраними або призначеними на посаду в державному органі та його апараті.

Але якщо вже так сталося, що державні мужі не володіють державною мовою, пропонуємо, щоб перед кожним виступом промовець говорив такі слова: «Прошу вибачення за те, що не володію державною мовою і буду виступати на мові окупанта».

Просимо Вас розглянути та направити відповідні доручення до комітетів міської ради.

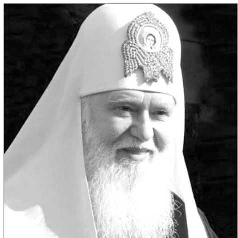
М. НЕБИЛОВИЧ,
голова Полтавської
обласної організації КУН

Поспішіть передплатити газету «Нація і держава»!

Вартість видання з доставкою для розповсюдження на території України в 2016 році становить:
на 1 міс. – 10,80 грн; на 3 міс. – 32,40 грн; на 6 міс. – 64,80 грн.
Наш передплатний індекс – 09715.

Пасхальне послання

Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета

Преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У цьому році український народ святкує Воскресіння Христове в умовах агресивних дій Росії щодо України, в той час, коли нові каїни убивають своїх українських братів. Гнів Божий відчув на собі весь український народ. Як нам радіти пасхальною радістю, коли скорбота прокотилась по всій Україні і доторкнулась до сердець безлічі людей? Чи можемо радіти в таких умовах? Не тільки можемо, а й повинні!

Ученики Ісуса Христа плакали та ридали, коли їхнього Учителя розіп'яли і Він помер на хресті. Їхня скорбота була набагато глибшою і важчою, ніж наші теперішні біди, але апостоли зрадили, побачивши воскреслого Господа (див. Ін. 20: 20). І справдилось те, що обіцяв їм Спаситель перед Своїми стражданнями, коли сказав: «Я знову побачу вас, і зрадіє серце ваше, і радості вашої ніхто не відбере від вас» (Ін. 16: 22).

У земному житті все змінюється. Скорботи не бувають постійними, вони змінюються на радість. Війни також не бувають безкінечними, вони закінчуються миром. В історії ми бачимо, що добро завжди перемагає зло, істина – неправду, життя – смерть.

Син Божий для того втілився і став людиною, щоб перемогти в людській природі гріх. Він для того помер на хресті, щоб воскреснути і перемогти смерть. Тепер для нас не страшні ні гріх, ні смерть. Гріх не страшний, тому що Бог через покаяння прощає людські гріхи. Він простив благоразумного розбійника на хресті, блудницю, яка сльозами омивала ноги Спасителя і намащувала їх дорогоцінним миром, митаря Закхея, який обіцяв половину свого майна роздати вбогим, а кого скривдив – повернути вчетверо; Він простив гонителя Савла, який став великим апостолом Павлом. І донині Господь милостиво прощає всіх грішників – великих і малих, які каються. Чи маємо ми після всього цього підстави радіти? Звісно, що так. І все це дало нам воскресіння Христове. Тому Господь і сказав апостолам: «Зрадіє серце ваше, і радості вашої ніхто не відбере від вас» (Ін. 16: 22).

Хіба тільки через прощення наших гріхів ми повинні радіти? Ще більшою підставою для радості є наше воскресіння із мертвих. Ми хоч і помремо, але воскреснемо, і знову наші душі з'єднаються з нашими тілами. Що є доказом нашого загального воскресіння? Воскресіння Ісуса Христа! Якщо Христос воскрес, то чому ми не воскреснемо? Той, Хто Сам воскрес, сказав, що і всі ми, люди, теж воскреснемо. Христос сказав про Себе, що Він є істина (Ін. 14: 6). Не може говорити неправду Той, Хто воскрес із мертвих. Якщо ми воскреснемо і побачимо Господа і всіх святих, зокрема й наших померлих, то чи маємо ми підставу радіти? Кожна розумна людина скаже: «Так, ми маємо підставу для радості». Ось чому Ісус Христос сказав: «І радості вашої ніхто не відбере від вас» (Ін.16: 22).

Наша радість ґрунтується на воскресінні Христовому. Цю істину кожний із нас підтверджує, коли на вітання «Христос воскрес!» відповідає «Воістину воскрес!». Якщо ми так говоримо, то ми кажемо правду чи неправду?! Якщо хто не вірить у воскресіння Христове, то він неправдомовець.

Воскресіння Христове дає нам надію, що Господь наш Ісус Христос, Який подолав смерть, має владу і над всіма нашими бідами, скорботами і труднощами. Він попускає кризи в людському суспільстві, Він і долає їх. Але нам треба навертатися до Бога всім своїм серцем, всією душею, всією істотою, адже Бог благодіє і піклується не тільки про весь людський рід загалом, але й про кожну людину зокрема, особливо про християнина. Ісус Христос ясно сказав: «Немає волі Отця вашого Небесного, щоб загинув один з малих цих» (Мф. 18: 14). Але Він хоче, щоб усі ті, що не вірують в Нього, покаялися й, увірувавши в Нього, спаслися.

Дорогі браття і сестри! Сердечно вітаю вас, Преосвященні архіпастирі, боголюбиві пастирі, чесне чернецтво, улюблені браття і сестри зі святом світлого Воскресіння Христового! Вітаю з Пасхою Христовою Президента України Петра Порошенка, Верховну Раду, Український Уряд, Збройні сили України, які в складних умовах, віддаючи своє життя, захищають нашу свободу, нашу територію, нашу Батьківщину. Вітаю з великим християнським святом весь український народ і всіх українців у всіх країнах світу, на всіх континентах.

Нехай воскреслий Господь Своєю благодаттю захистить Україну від зовнішнього агресора і внутрішніх ворогів і допоможе нам навести лад у нашому українському домі. Світло Воскресіння Христового нехай подає нам благодатну силу перетерпіти та перебороти всі труднощі, які випали на нашу долю, щоб нам досягти миру й добробуту в земному житті і стати спільниками вічного життя, завжди радіючи і прославляючи нашого Спасителя Господа Ісуса Христа, Який Своїм розп'яттям і воскресінням подолав наш гріх і смерть. Амінь.

Воістину Христос Воскрес!

Філарет,
Патріарх Київський
і всієї Руси-України

Пасха Христова, 2016 рік, м. Київ

30-РІЧЧЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ

Тридцять років тому, 26 квітня 1986 року, о 1 годині 23 хвилини 47 секунд, на енергоблоці № 4 Чорнобильської атомної електростанції стався вибух. Він зруйнував реактор. Весь Європейський континент накрила радіоактивна хмара. Найбільше – Україну, Білорусь, частину Росії.

У червні 86-го навколо ЧАЕС створили зону відчуження загальною площею 2,6 тис. кв. кілометрів. Там проживало 150 тисяч осіб. Зараз – близько 3,5 тисячі. Більшість із них – обслуговуючий персонал зони.

Внаслідок Чорнобильської катастрофи в Україні постраждали 1 961 904 особи. За даними організації «Союз-Чорнобиль», 100 тисяч ліквідаторів наслідків аварії померло, ще 165 тисяч стали інвалідами.

ЧАЕС остаточно припинила роботу 15 грудня 2000 року. Будівництво саркофага над зруйнованим реактором планують завершити до кінця 2017 року.

Влада намагалася приховати інформацію і навіть організувала першотравневі «масові гуляння». Нині стали доступними документи, які свідчать про те, що перші аварії на ЧАЕС були ще в 1970-х роках, але про них мало хто знав.

Чорнобильська «блискавка» влучила в генетичний код українського народу. Ми змінилися. Та чорна мітка катастрофи позначатиметься ще на багатьох поколіннях. Чи зробили ми для себе висновки, головний з яких – про тоталітаризм, який через безвідповідальність верхівки та право сили призводить до катаклізмів, які загрожують існуванню людства? Навряд чи.

Радіація. Невидима смерть. Зона відчуження. У наших душах – також.

ШЕДЕВРИ ВЕЛИКИХ

ЧОРНОБИЛЬСЬКА БОГОМАТІР МИКОЛИ БІДНЯКА

Марія БАЗЕЛЮК

Видатний український художник Микола Бідняк сприйняв Чорнобильську катастрофу як особисту трагедію. 1992 року він написав ікону Богородиці, яка не призначалася ні для іконостасу, ні для храму, – «Чорнобильську Богоматір». Це справжній шедевр мистецтва.

Доктор мистецтвознавства Володимир Овсійчук писав про Ікону Бідняка наступне: «Твір глибоко символічний. Велику трагедію в історії України можна було лише так розкрити – через образ Богоматері, яка стоїть на чорній спаленій землі, вкритій згаслими квітами і пшеничним почорнілим колоссям, розпачлива, з мироносицею в руці на золотому, рельєфному тлі з виразом безмежної скорботи. Її образ, проникаючи і опалюючи глибинну суть людини, сповнений співчуття і безнадії. Самотня постать Богородиці відповідає давнім зображенням: Богородиця Велика Панагія (XII ст.), Оранта (XI ст.) або ж Покрова, та Богородиця Милосердя, але композиційно і образно відмінна від названих. Її всепрощаюча сутність і розвіяний фіолетовий мафорій з полемічою столою – спалахи червоного кольору розкидані по всій постаті – це вираз болю і розпачу перед знедоленою землею. «Чорнобильська Богоматір» – твір, складний за рідкісним втіленням трагедійної теми, духовно піднесений і естетично вразливий, бо ще ніхто не зважився так розкрити розпач землі, осяяної красою і зболілою нестерпною мукою від колишніх татарських згарищ, турецьких мордувань, тотальних винищувань близькими сусідами. Але в неї ще вистачило сили вистояти і зберегти творчу силу і духовну чистоту.

Сам художник пережив Чорнобиль як особисте нещастя. Пояснюючи свій образ, він наче звертався до кожного в Україні: «Питаються в людей, чому вони до такого допустили? Може, відповідь знають метафізичні сили? Іншими словами, Матір Божа – покровителька України, а нині чую, знову відкриваються якийсь реактор у Чорнобилі. А Україна – це ж земля, пшениця, люди! Отже, болять якісь конфліктні питання і роздуми, котрі я сам не можу розв'язати, за допомогою друзів, духовно споріднених людей – зможу. Я знайшов в Україні своє духовне опертя…»

Іконопис Миколи Бідняка високо цінував відомий мистецтвознавець, патріарх УАПЦ Дмитрій (Володимир Ярема): «Творити такі шедеври може тільки багата на красу, і то красу неземну, людина, якій відкривається інший, високий світ... Оцей Микола Бідняк – це титан українського іконопису XX століття, сильнішої індивідуальності в сакральному мистецтві нашого часу ми не маємо».

Свій геніальний твір «Чорнобильська Богоматір», лауреат Шевченківської премії Микола Бідняк подарував Національному художньому музеєві України. Напередодні 30-их роковин Чорнобильської катастрофи була надія, що музей нарешті перенесе Ікону із запасників до експозиції. Не сталося. На жаль.

На світлині: Микола БІДНЯК і його «Чорнобильська Богоматір»

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Максимович Олег	(095)-672-11-98
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Роговський Дмитро	(063) 790-15-37
Полтава	Небилович Микола	(096) 924-79-83
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Великодне послання

Блаженнішого **Святослава**

Високопреосвященним і преосвященним владикам, всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям, преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам Української Греко-Католицької Церкви

Христос воскрес!

З дівственного лона з'явився первенець – Христос, якого, як людину, Агнцем названо і непорочним, бо не зазнав гріховної скверні. Він – наша Пасха і, як Бог істинний, досконалим зветься.
Пісня 4 Канону Пасхи

Дорогі в Христі!

Сьогодні ми знову по всій Україні й на поселеннях вітаємо одне одного зі світлим святом Воскресіння Христового. «Христос воскрес!» – цей благовісний привіт для нас, християн, є початком і кінцем нашої проповіді, серцевиною нашої віри, основою нашої надії та звершенням нашої любові. Хоч це вже третій рік, коли ми зустрічаємо Христову Пасху в контексті нового для українського народу хресного ходу – війни і знущання з боку сил зла, цей день щоразу оновлює нас у радості й надії Божих дітей, упевнених у Господній перемозі над диявольськими підступами, брехнею і злобою.

З дівственного лона з'явився первенець – Христос, якого, як людину, Агнцем названо.

Яка незбагненна глибина Божого милосердя до людини! Господь «не одвернувся до краю від створіння свого, яке Він створив, і не забув діла рук своїх» (див. Анафора Літургії Василія Великого). У переломний момент людської історії Творець Всесвіту тихо, без великого розголосу увійшов в людську історію в спосіб нечуваний і неочікуваний. Єдинородний Божий Син став первенцем Діви з Назарета, щоб як єдиний святий і непорочний, без гріховної плями, принести себе в жертву спасіння нашого роду.

Чи потребує Господь Бог людської жертви? Зовсім ні! Це ми, що створені на Божий образ і подобу, маємо потребу посвятитися Йому, упорядкувати своє життя згідно з Божими заповідями, визнати, що все, чим ми є, належить Йому. Єдиний, хто був здатний принести таку досконалу жертву Небесному Отцеві, – Богочоловік, Ісус Христос, непорочний Агнець, який, хоч сам невинний, від імені всього людства віддав себе Богові і своїм воскресінням із мертвих простелив нам шлях до вічного життя.

Він – наша Пасха і, як Бог істинний, досконалим зветься.

Старозавітна Пасха згадує знаменну подію, коли Господь визволив свій вибраний народ з єгипетської неволі, а смертоносний ангел обминув кожний дім, двері якого були позначені кров'ю пасхального ягняти. Власне, перше значення єврейського слова «песах», яким було названо свято, вказує на образ Божої кари, яка «обходить», «обминає». Тож коли ми співаємо, що Христос – наша Пасха, то звеличуємо Того, через кого маємо можливість уникнути наслідків наших гріхів, але якщо твердо вирішимо вийти з дому неволі гріха і пристрастей, якщо покаємось і підемо слідами Його Євангелія. Він бо спас нас своєю кров'ю! «Знайте, що не тлінним золотом чи сріблом ви були вибавлені від вашого життя суєтного, яке ви прийняли від батьків ваших, а дорогоцінною кров'ю Христа, непорочного й чистого ягняти, передбаченого перед заснуванням світу і об'явленого, ради вас, останніми часами», – читаємо в Першому посланні апостола Петра (1, 18-20).

Це слово спасіння, одначе, сприймає не кожен. Говорити про Ісуса Христа – Агнця на хресті розп'ятого, у сучасних обставинах так само проблематично, як це було в часи ранніх християн. Усвідомлюючи це, святий Павло казав: «Бо слово про хрест – глупота тим, що погибають, а для нас, що спасаємося, сила Божа. Писано бо: Знищу мудрість мудрих і розум розумних знівечу!» (1 Кор. 1, 18-19). Хоча Христове Євангеліє проповідується вже майже дві тисячі років, часто стається так, що світ, навіть той, який вважає себе християнським, далі розуміє тільки мову багатства, сили, зброї та влади. Прояви безумства сильних світу цього ніколи не зникають з арени історії. Навпаки, набирають різних форм: імперій, рейхів, союзів, федерацій – на чолі з людьми, які ставлять себе на місце Бога, а власну ницість накидають іншим як мірило істини.

Проте водночас у кожному поколінні знаходяться ті, що бачать Божі шляхи, ті, що вміють бути тихими Божими агнцями історії свого народу, ті, що наслідують Божу покору, лагідність і дух жертви, ті, що усвідомлюють – що хрести й терпіння не тільки минають, але що без них немає воскресіння. Такими в нинішніх обставинах є тисячі синів і дочок нашого народу, які жертвують своїм життям за нашу свободу і незалежність. У воскреслому Ісусі, нашому невинному Агнцеві, відкривається нам пасхальна цінність їхньої чистої жертви, що виводить нас з дому неволі, – відкривається нам зміст терпіння всієї України на зорі нового тисячоліття.

Найчастіше саме в слабкості та немочі проявляється Божа сила і мудрість. Тому важливо не дати себе ні звести, ні знеохотити в нашій борні, бо те, проти чого ми боремося, – це прояви нечистого духа, який трясеться, валиться на землю, піниться і качається, бо знає, що в крові пасхального непорочного Агнця настав йому кінець (пор. Мр. 9, 17-27). Воскреслий Христос, який через страждання і смерть переводить нас у воскресіння та життя вічне, приходить до нас сьогодні, показуючи рани на своєму прославленому тілі. Як колись до наляканих апостолів, каже до нас, своїх учнів: «Чого стривожились? Чого ті сумніви постають у серцях ваших?» (Лк. 24, 38).

Скільки ми вже пережили «неможливого», що стало можливим для тих, хто твердо тримався віри у воскреслого Господа! Сімдесят років тому лукавий уже не вперше задумав розіп'яти наш народ і загнати нашу Церкву в гріб. Однак вона, на подив усього світу, воскресла і стала сильнішою ніж будь-коли у своїй історії. На Львівському псевдособорі 1946 року ворог намагався в насильницький спосіб відірвати нас від єдності з Наступником апостола Петра. Проте сьогодні ми є живими свідками того, як кров мучеників та ісповідників нашої Церкви запечатала навіки це католицьке єднання і стала силою невмирущості й воскресіння України, знаком єднання її народу та рушієм оновлення її суспільства. Саме в такому свідченні віри у воскресіння можливе і справжнє єднання Церков України, відновлення єдиної Церкви київського християнства, яку передав нам у спадок рівноапостольний князь Володимир.

Дорогі в Христі! Воскреслий Господь кличе нас до досконалості. Утім, джерелом усякої досконалості є лише Він сам – наш Спаситель, який робить довершеним та справді цінним і тривким плід нашого зусилля. Коли нам ще далеко до досконалості, коли наша держава ще не є такою, про яку ми мріємо, не сміймо відмовитися від нашого зусилля – будувати, жити і змагатися за Бога і Україну, бо Христос – наша Пасха!

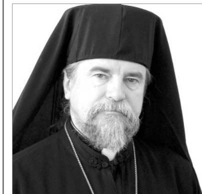
Вітаю всіх вас з нинішнім святом, чи, краще, з нинішньою духовною перемогою Ісуса Христа над ворожою силою і над царством зла. Ще раз усім вам, в Україні й на поселеннях сущим, засилаю свої сердечні вітання. Щиро зичу вам благословенних свят Воскресіння Господнього, смачної свяченої трапези та світлої пасхальної радості!

Благодать воскреслого Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і причастя Святого Духа нехай буде з усіма вами!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

† СВЯТОСЛАВ
Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
20 березня 2016 року Божого

Великодне послання

архиєпископа Харківського і Полтавського **Ігоря**

всечесному священству й усім вірним Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви

Всечесні Отці! Дорогі Брати і Сестри!

«Мир вам!» – цими словами воскреслий Спаситель привітає зібраних у єрусалимській світлиці апостолів (Лк. 24:36). І продовжить: «Мир вам! Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!» (Ін. 20:21). Христос уповноважує всіх нас, християн, обдаровувати світ скарбами внутрішнього спокою, дарувати гармонію в стосунках із Богом та з іншими людьми. Він посилає нас творити мир у світі й тим торувати дорогу до власного воскресіння.

Цей напрочуд важкий і відповідальний процес творення миру починається в нашій власній душі, в особистому житті кожного з нас. Ми вчимося приймати себе самих такими, якими є, позбуваючись ідеалізованого, штучного образу, що його часом плекаємо навзамін справжнього «Я». А відтак формуємо в собі об'єктивне і співчутливе ставлення до ближніх, любити яких нам не повинне заважати розуміння їхніх вад. Любов до ближнього й до рідної землі – ось універсальне знаряддя, дане нам Богом, аби творити мир довкола себе. Мир, де немає місця для підозр, заздрости, ненависти.

Є одне призабуте нині слово, котре містко відображає євангельський ідеал християнина: «смиренний». Це слово буквально означає: «той, хто несе в собі мир». Ми пізнаємо смиренну людину зі спокійної врівноваженої поведінки, доброзичливого ставлення до інших, пошани до гідности ближнього та чужої власности, з таланту уважно слухати співрозмовника. Смиренна людина уникає сварки, не женеться наввипередки з супутником. Вона радіє чужим успіхам і здатна зупинитися, аби допомогти постраждалому. При тому вона лишається вільною від гордовитого самовдоволення, від полювання за славою. Справи милосердя вона воліє чинити в скромній, делікатній тиші.

В різних куточках України збереглися залишки печерних монастирів: у Києві й Чернігові, в Карпатах і Криму, в Крехові й у Святих Горах над Сіверським Дінцем. Давні подвижники воліли жити в печері, що нагадувала їм місце упокоєння Христа, аби постійно відчувати потребу умертвлення тілесної пожадливости. Адже саме печера смерти стала місцем Господнього воскресіння. Аби здобути воскресіння, людина має пройти через досвід смерти. Не самої лише фізичної смерти, а смерти для гріха. Смерти, як перемоги над людською слабкістю й земними спокусами. Бо ж і Сам Христос мав здобути досвід подолання спокус – від дияволових нашіптувань: «Коли Ти Син Божий, скажи, щоб каміння це стало хлібами» (Мт. 4:3) – до під'юджування перехожих: «Коли Ти Божий Син, то зійди з хреста!» (Мт. 27:40). Умертвлюючи людську гординю й пожадливість, Він благає не за Себе, а за Своїх кривдників: «Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!» (Лк. 23:34).

Хай же смирення воскреслого Спасителя навчає нас бути творцями миру. Тільки оволодівши мудрістю Господнього смирення, ми зможемо гідно виконувати свою християнську місію в світі за допомогою могутньої зброї жертовної любови, успадкованої від Творця. І лише в смиренному служінні ближньому ми можемо відкрити власну дорогу до майбутнього життя, до перемоги над самою смертю, знов і знов проголошувані радісними словами:

Христос воскрес! – Воістину воскрес!

† Ігор
архиєпископ Харківський і Полтавський
Пасха Христова р.Б.2016

УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО

З ДНЕМ МАТЕРІ!

Приходить друга неділя травня, і ми маємо таке прекрасне свято – День матері. А чи є в цьому світі щось важливіше за нашу берегиню – матір. Це їй належать ці слова – наймиліша, найдобріша, найніжніша, найпрекрасніша в цілому світі. Хто, як не вона, є продовженням роду людського. Це вона найкраще пригортала своє миле дитятко до грудей, ростила його, виховувала. Скільки разів підходила до дверей, до вікна, прислухоюючись, щоб почути кроки свого сина чи дочки з далекої дороги. А чи й просто – зі школи, з роботи. Мати завжди була в чеканні. Іноді, коли вже занедужувала, то ті кроки просто вчувались їй.

Ніхто не знає, скільки його мама витирала сльози в години якогось розпачу, коли так чекала свою дитину, а вона на той час не змогла провідати, прийти, приїхати до неї.

Це відомо тільки їй одній.

Для кожного з нас його мати особлива – така добра, лагідна, мила. Вона готова була пожертвувати всім, тільки б нам було добре.

Материнская хата.
Картина Володимира Титуленка

А матусині руки – такі натруджені, які ніколи не знали спочинку. Це вони все робили якнайкраще, з роками ми це розуміли більше.

Ми мали вже своїх дітей. Та ті материнські милі очі не забути ніколи. Бо тільки вони випромінювали нам стільки добра і ласки. Спішіть до своїх матерів з далеких і близьких доріг. Спішіть навіть тоді, коли ви думаєте, що це не так важливо побачитись. Для вашої матері ви найжаданіші. Вона вас чекає дуже-дуже. Подаруйте і ви їй часточку тепла свого серця. Їй потрібно так мало: хоча б кілька ласкавих слів, пригорнутись до неї. І їй вмить полегшає, повірте. Спішіть до матері, поки вона жива, поки ще не пізно…

Щоб потім не картати себе за це. А коли вже спізнились до матусі, боронь Боже, то не забуваймо її місце вічного спочинку. Це святе для нас місце.

Бо хто знає, можливо, вона споглядає десь з небес і все бачить. Та й правда, легшає на душі, коли ми побуваємо на місцях вічного спочинку. Важливо не забувати ці місця.

Нехай наші матусі живуть довго-довго. А ми щоб радували їх нашими відвідуваннями їх живих, бо вони нам так потрібні.

З Днем матері всіх вас, любі Жінки. Ви – наша опора і надія. Ви – найкращі в світі. Ми Вас дуже любимо і цінуємо.

Доземна Вам шана і уклін!

М. КИСИЛЬОВА

ПОЗИЦІЯ

МІСІЯ ДЕРЖАВИ – ВІДРОДЖЕННЯ І РОЗКВІТ НАЦІЇ

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

Протягом 25-ти років Незалежності україноцентризм так і не став ідеологією державної політики України, основою відродження, повноцінного існування та розвитку української нації. Мало того, гуманітарна складова політики опинилася на задвірках інтересів влади, яка бездумно віддавала на відкуп Москві так звані квоти посад в уряді саме з гуманітарного блоку, не замислюючись, чому саме їх домагаються в Кремлі. Відтак табачники-міністри керували в нас освітою, табачники-віце-прем'єри – гуманітарною, духовною сферою в цілому, демонстративно принижуючи українську націю, її культуру – як «неформат», мову – як «нікому нє нужний язик». У жодній європейській державі така зневага народу неприпустима і каралася б дуже суворо. Тим часом гуманітарна політика повсюдно є визначальною в сфері державного будівництва, особливо, постколоніальних країн. Адже місія держави – забезпечити відродження, існування та перспективи корінної нації, повноцінний розвиток якої можливий лише на етнічних землях. Тож створити умови для її розквіту – головна функція влади. Якщо нація упосліджена, принижена і рухається до повного свого занепаду і знищення в умовах власної держави, тоді який сенс існування такої держави, якщо навіть вона вважається незалежною? Наші діди і прадіди виборювали незалежну Українську державу насамперед як гаранта життя української нації, що цілком вписується в парадигму цивілізаційних цінностей. Так, зникнення мови вважається втратою всієї цивілізації, нації – трагедією всього людства.

Українці вистояли і заплатили неймовірно високу ціну за право бути нацією і будувати на власній землі свою державу. Проте ми не створили законодавчий заслін войовничому українонежависництву, яке вже давно сягнуло найгірших проявів нацизму, що ми спостерігаємо в діях таких одіозних його носіїв як ексекретар донецької міськради М.Левченко і «ха зяін» Луганщини О.Єфремов. Щоправда, суд не знайшов у нацистську українофобських діях Єфремова, які руйнували свідомість людей, провокували їх на агресію навіть щодо носіїв української мови, крамоли і відпустив його, повернувши заставу, далі продовжувати злочинну діяльність і проти української нації, і проти людяності в цілому.

Наші сьогоднішні проблеми: втрата територій, війна, корупція, чвари, масова зрада тих, хто не лише за громадянським, а й посадовим обов'язком мав захищати Батьківщину, – все це похідне від першопричини, якою є втрата національної гідності. Цей рецидив століттями уярмлених народів у незалежній Україні не лише з усією рішучістю не викорінювався, а навпаки – інфіковані ним владоможці різних рангів тупо нав'язували його українцям, по-холуйськи запобігаючи перед Москвою (за що національно свідомий народ мав би їх просто розтерзати). Так було завдано удару по авторитету України. Світ не може поважати державу, рахуватися з нею, як з рівною, якщо ця держава дозволяє пройдисвітам упосліджувати титульну націю, її мову, культуру, історію, мало того, не трактує таку наругу, як злочин, відтак не передбачає кримінальної відповідальності. Якщо громадська організація «Українська альтернатива» має тверді і серйозні наміри рятувати українську націю від чергової вівісекції, потопту та ганьби, то почінати треба із законодавчої бази, яка створить заслін духовному, моральному і фізичному знищенню українців. Думаю, треба сформувати перелік найневідкладніших законопроектів, створити групу фахівців, яка візьметься за їх напрацювання. Першочерговий у переліку таких законопроектів має передбачати кримінальну відповідальність за зневагу нації та її символів. Той, хто їх ігнорує, не має права посідати гідне місце в суспільстві. Так, без знання української мови, історії України, її культури, традицій будуть зачинені всі двері до кар'єри – політичної, наукової, бізнесової і т.п. Найпростіше – внести доповнення до Закону про державну службу, які передбачать обов'язковий іспит з української мови для державних службовців. Складніше, але конче необхідно добитися ухвалення ВР закону з відповідними вимогами до кандидатів у народні депутати. Перед реєстрацією вони повинні скласти іспит, краще – тестування, не лише з української мови, а й з історії та культури України. Такий «запобіжний» захід зараз вкрай необхідний, щоб до парламенту не потрапляли «дикі люди» без елементарних знань про народ і країну, якими їм хочеться правити.

Знання руйнують войовниче невігластво, спонукають людей дорожити високими ідеалами і прагнути до них. Громадянське суспільство, про яке так багато сьогодні говорять, треба починати виховувати зі школи, ба навіть з дитсадка. Зусиллями попереднього міністра освіти ухвалено програму, відповідно до якої з нового навчального року в школах вводиться патріотичне виховання. Хочу підкреслити, що цей добрий задум має базуватися на національній основі, і виховання має бути національно-патріотичним. Адже досі у військових навчальних закладах майбутніх офіцерів Збройних Сил України плекають на «славє русского оружия». На мій погляд, українська альтернатива найнеобхідніша сьогодні в навчальних закладах, які покликані виховувати національно свідомих громадян. Найпереконливіший аргумент для учня чи курсанта – особистий приклад вчителя, наставника. А як бути, якщо він щоденно демонструє своїм вихованцям подвійні стандарти? Приміром, більшість столичних шкіл означення «українська» носять лише формально. Так, на уроках, до речі, аж ніяк не на всіх, звучить українська – як мова викладання. Та як тільки пролунає дзвоник більшість учителів з полегшенням переходять на «общепонятний», діти, на жаль, також. Російською проводяться батьківські збори, різноманітні конкурси, олімпіади тощо. Що це, як не очевидне нав'язування юним українцям комплексу меншовартості?

Перший пункт кодексу французького вчителя закликає берегти найбільший скарб народу – французьку мову, що для людини з почуттям національної гідності є самозрозумілим. Чи був би ефективний такий «меседж» для наших вчителів? Думаю, так, та лише після проведення відповідної роз'яснювальної роботи в педколективах – і про українську, як одну із найдревніших мов, і про честь, і про почуття власної гідності – про все те, що дитина мала б вбирати в себе з молоком матері. Одне слово, кодекс українського вчителя потрібний, з грифом «обов'язковий для виконання», мовляв, якщо хочете бути європейцями, то шануйте себе, свою мову і культуру, як це роблять європейці за звичайним і зрозумілим правилом: наше – значить найкраще. Отже, українське – найкраще, бо воно моє і мого народу. Сьогодні ж всі регламентуючі освіту документи вихолощені від «націоналізму», без якого, до речі, ще жодний народ не збудував незалежну державу. Вдосконалюючи їх чи ухвалюючи інші необхідні Закони, треба зосередити увагу на так званих націснавчих дисциплінах, як-от історія, культурологія, етнологія, які треба обов'язково читати в усіх навчальних закладах, і не залишати вирішення цього важливого питання на відкуп вишів, коледжів чи шкіл. Для цього треба посилити відповідну законодавчу базу.

Думаю, підготовлені «Українською альтернативою» законопроекти підтримають у ВР і деякі профільні комітети, і народні депутати, навіть якщо комусь і не дуже хочеться, але гучний контроль з боку громадськості за законотворчістю або небажанням такої прискорить процес «просвітління» парламентаріїв. А в когось візьме та й пробудить національну свідомість потривожений нами генетичний код українського народу. Скидається на те, що він, наш генетичний код, справді дрімає, якщо ми спостерігаємо в стані бездіяльності за тим, як все ті ж «дикі люди» руйнують і знищують те, що дарував Україні Всевишній, – ліси, надра, гори, ріки, села, землю. Так звані екологічні закони потрібні нам, як повітря, інакше, зранене довкілля відповість нам з вами відплатними акціями. Тут порушено лише декілька напрямних проблем, над розв'язанням яких «Українська альтернатива» має працювати в першу чергу. Вони сприятимуть втіленню Програми гуманітарної політики – базового документа, якого, хоч і з запізненням, але, думаю, створять народні депутати попередніх і нинішнього скликань, з ініціативи яких постає Українська Альтернатива.

На світлинах: Патріарх УПЦ КП Філарет і Леонід КРАВЧУК; Георгій ФІЛІПЧУК, Степан БРАЦЮНЬ і Павло МОВЧАН. Світлини Георгія Лук'янчука.

НА ЧАТАХ

ФОРУМ УКРАЇНСТВА

13 квітня відбувся установчий з'їзд громадської організації «Всеукраїнський форум «Українська альтернатива». Делегати ухвалили низку документів, як-от Статут організації, Ухвала, Звернення до ООН та ЄС, а також обрали Головну Раду Форуму, до якої увійшли Степан Брацюнь, Андрій Гайдай, Микола Голомша, Сергій Джордж, Олесь Доній, Микола Жулинський, Іван Заєць, Юрій Костенко, Павло Мовчан, Віктор Набруско, Олександр Саган, Олександр Скипальський, Георгій Філіпчук, Євген Шевченко та Віктор Ющенко.

Ініціювали Форум політичні і громадські діячі, які стояли біля витоків Української держави, а тепер їх покликала тривога за її долю. Наша Батьківщина опинилася за крок від руїни чи й від безодні. Чому? «Героїзм і жертовність нашого народу свідчать про його безмежну любов до України. То хіба можна перемогти такий народ? Ніколи! – зазначив, звертаючись до делегатів, Патріарх УПЦ КП Філарет, який благословив Форум. – Наш головний недолік – брак єдності. Треба об'єднатися в одну українську силу і стати на захист нашої держави, мови, культури». Такі люди, які розуміють відповідальність перед Богом, коли йдуть служити народу, в Україні є, вважає архієпископ УГКЦ Олекса Петрів, який виступив на Форумі.

Перший Президент України Леонід Кравчук з болем говорив про тотальне зубожіння народу та байдужість до його біди тих, хто на Майдані говорив високі слова, а опинившись у владі, втратив почуття відповідальності. «Я думаю, – сказав Л.Кравчук, – що найважливіший сьогодні не економічні питання.. Навіть не військові, хоч війна – це найстрашніше, що може бути. Думаю, що найважливіше – морально-політичний, духовний стан нашого суспільства і нашої влади». Таким словам не заперечиш, якби й хотів. Адже відсутність у певної частини суспільства моральних ідеалів, духовних цінностей призводить до втрати честі та гідності, до зради…

Державницька позиція Дмитра Павличка, підкріплена емоційністю поета, вражає – і коли він закликає до створення помісної церкви: «Нам потрібна не московська, не ватиканська, а Українська християнська церква», і коли наголошує на потребі негайного референдуму про вступ України до НАТО, і коли буває геть категоричний – але справедливий: «У нашому парламенті сидять і сваряться люди, які не люблять Україну».

Чітко сформулював свою позицію і Юрій Костенко: «Влада, незалежно від її політичного кольору, яка посягатиме на українські національні цінності, має бути автоматично оголошена злочинною та понести суворе покарання». «Нація може багато чого втрачати, торуючи свій шлях до незалежності і свободи, – і повертати, – у співзвучній з Костенком парадигмі висловився й Георгій Філіпчук. – Але повернути зможе лише тоді, якщо не втратить свою душу…» А Василь Куйбіда закликав «…до об'єднання на базі національних цінностей, на базі української правди. Будь-яка інша альтернатива – це альтернатива українству, вона не має перспективи».

Думка про те, що українці мають покладатися тільки на власні сили, виразно прозвучала в промові генерала Олександра Скипальського: «Добровольці – основа майбутнього захисту. Ми захистимося від Росії тільки тоді, коли озброїмо власний народ і добровольці будуть об'єднані на кшталт військових структур».

І про майбутнє України йшлося, зокрема, в промові Івана Зайця: «Маємо творити свою державу в річищі європейської державотворчої традиції, де український звичай, українська традиція стає в голову організації. Так влаштована Європа. Так закладено в наших основоположних документах: Декларації про державний суверенітет України, Акті проголошення Незалежності України, її Конституції».

Олесь Доній наголосив, що для реалізації добрих намірів треба створювати структури: громадські, громадсько-політичні, далі – політичні. «Потім не боятися і висувати своїх кандидатів у президенти, – підкреслив він, – у прем'єри, в міністри, на голів обласних і районних держадміністрацій, створювати їм позитивний імідж…»

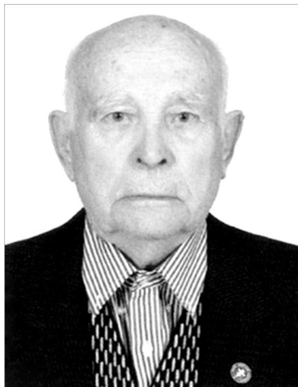
Мудрі пропозиції мають стати рушійною силою новопосталої організації.

Ольга ДМИТРЕНКО

ЮВІЛЕЙ

АСАФАТОВІ ДНІСТРЯНУ – 90!

Вітаємо художника, письменника та голову Ізяславської районної організації Конгресу Українських Націоналістів Асафата Дністряна з ювілеєм – 90-річчям від Дня народження. Бажаємо ювіляру зустрічати весни ще багато літ, і нехай вони й надалі надихають його на творчі ідеї для блага нації та на користь Україні.

«Я пишаюсь, що я українець» – саме таким епіграфом прозвучали слова Ліни Костенко з нагоди відкриття виставки робіт самодіяльного митця з Ізяславщини А.Дністряна у Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї. Адже на довгому життєвому шляху п.Асафату довелося зазнати багато труднощів і втрат.

Народився на Бойківщині 10 квітня 1926 р. у дружній великій селянській родині, де було десятеро дітей. Вихований в українських традиціях, Асафат Гнатович змалечку усвідомлював, що він українець і щиро любить Україну.

Дитинство видалось важким. Рано не стало мами, епідемія тифу, голод, пожежа, яка спалила ущент півсела, війна… Але любов до мистецтва, бачення прекрасного було змалечку, і під час війни батько відправляє Асафата до Львова в школу образотворчого мистецтва, яка працювала під патронатом митрополита Андрея Шептицького.

А в 17 років юний патріот складає присягу вояка Української Повстанської Армії. Під час виконання завдання він потрапив до супротивників, під чужим прізвищем був призваний до Червоної Армії, де прослужив 8 років.

У 1952 році побував на своїх останніх маневрових військових навчаннях, що проходили в Рівненській області. Вперше за багато років Асафату вдалося відвідати рідне село Лімна. Саме там він був затриманий, арештований та засуджений до 25 років таборів. Покарання відбував у Заполяр'ї, у далекій Воркуті. Через 5 років його звільнили, але п. Асафат залишився з родиною у Воркуті, де працював будівельником до пенсійного віку. Після цього повернувся з сім'єю на Хмельниччину. Почалися нові часи.

«Я горжусь, що я українець. Горжусь тим, що народився на святій українській землі. Пишаюсь, що змалку звучало у моєму батьківському домі Кобзареве слово, яке виховало мене і не дало збочити, яке я зумів пронести у своєму серці через всі випробування.» Саме ці слова п. Асафата прозвучали в передмові його автобіографічної книги «Від Карпат до Заполяр'я». У цьому документально-біографічному творі він описує історію України, випробування, які довелось пережити політично репресованим.

Ніна БЕНЮК,
Голова Хмельницької ОО КУН

* * *

Конгрес Українських Націоналістів сердечно вітає друга Асафата Дністряна з 90-літтям від дня народження. Прожиті роки – це великий досвід і життєва мудрість, безцінний скарб насамперед для молоді, яка прагне пізнати і перейняти справжні, високоморальні цінності, а також для кожного з нас. Конгрес високо цінує внесок друга Асафата у розбудову незалежної Української держави, зичить йому міцного здоров'я, добра, творчої наснаги на многії і благії літа.

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

ХОЛОДНИЙ ЯР – СИМВОЛ НЕСКОРЕНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

«І повіє вогонь новий
з Холодного Яру…»
Т. Г. Шевченко

На 21-у річницю щорічних пошанувань Народних Героїв Холодного Яру 23–24 квітня зібралися тисячі людей. Зібралися, щоб в черговий раз пом'янути доброю згадкою героїчних звитяжців, котрі в різні історичні часи воювали тут за Волю рідного краю від іноземних окупантів, які змінювали один одного, не змінюючи при цьому антиукраїнської політики: національного і релігійного приниження та соціального визиску. Зібралися не тільки цивільні патріоти – сюди прибували і цілими сім'ями, з дітьми, щоб прищепити юному поколінню любов до рідної України, гордість за її лицарів, які нині борються з московським імперіалізмом.

На десяту, ювілейну, Посвяту Зброї на берегах Гайдамацького ставу приїхали командири та бійці добровольчих батальйонів: «Азову», «Айдару», «Карпатської Січі», «Правого сектору», «Соколу», «Легіону свободи» та інших бойових підрозділів, які нині метр за метром скорочують зону російської окупації. Цьогорічні пошанування стали особливими ще й через відкриття в центрі с.Мельники Чигиринського району, під час велелюдного мітингу, меморіального знаку-стелли членам великої і унікальної української родини гайдамаків – братам Чучупакам. За доброю традицією учасники заходів вшанували біля могили Василя Чучупаки пам'ять козаків полку гайдамаків Холодного Яру та поклали квітів до меморіалу героям Холодного Яру на Кресельцях.

Також цього року у лісі між Кресельцями і Гайдамацьким ставом було відроджено могилу легендарного гайдамацького ватажка XVIII ст. Гната Голого, встановлено та освячено пам'ятник видатному військовику XVIII століття, чиє місце поховання в результаті довгорічних архівних пошуків було віднайдене нещодавно. Автором пам'ятника легендарному ватажкові, оспіваному Іваном Карпенком-Карим в історичній драмі «Сава Чалий», став Заслужений художник України Микола Теліженко.

Квітами вшановано і могилу сотника Івана Компанійця в Мотриному монастирі. Пообіді на хуторі Буда відбувся Мистецький фестиваль козацької слави «Холодний Яр-2016», в якому взяли участь провідні патріотичні гурти і виконавці. Всі охочі мали змогу побувати та зробити світлину напам'ять біля 300-літнього дуба Залізняка. Напередодні, у Черкасах, на честь вшанування Героїв Холодного Яру відбулося відкриття пам'ятника героям різних епох та вояцьке свято у Долині троянд, а тоді – смолоскипний марш пам'яті українських Героїв.

Активну участь у всіх цих заходах взяла делегація з Києва на чолі із капітаном першого рангу Євгеном Лупаковим. Делегацію склали члени Спілки офіцерів України, Конгресу Українських Націоналістів, Української партії, «Соловецького Братства», Київського товариства політв'язнів та жертв репресій, курсанти військового училища ім.Івана Богуна.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

На світлинах: в Холодному Яру під час урочистостей. Світлини автора.

НАЦІОНАЛЬНА ТРАДИЦІЯ

ХРЕСНА ДОРОГА У ЧЕРНІВЦЯХ

Вже стало доброю традицією проводити Хресну Дорогу у дні посту перед Великоднем.

Люди зупинялись на всіх 14 станціях. Початок був від базиліки Воздвиження Чесного Хреста РКЦ і закінчували станцією в Соборі Успення Пресвятої Богородиці УПКЦ.

На Хресній Дорозі був присутній Василь Івасюк – правитель Коломийсько-Чернівецької Єпархії. Також побували гості з австрійського міста Гратз.

На кожній станції велась відправа-читання молитви-проповіді.

На таку Хресну Дорогу в Чернівцях завжди збирається багато люду. І це дуже важливо для морального стану, духу людини.

Ми всі усвідомлюємо ту важку ношу Христову і з честю, і гідністю хочемо нести свій Хрест. А тому ми дякуємо щиро Господові за все, що нам подає.

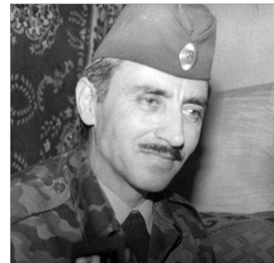
Чекаємо Світлого Христового Воскресіння. І самі прагнемо ставати кращими і добрішими, милосерднішими. Бо Господь сказав, що кому ти зробив добро, то ти зробив його мені.

Христос посеред нас! І є, і буде!

М. КИСИЛЬОВА

ПОСТАТЬ В ІСТОРІЇ

ДЖОХАР ЖИВЕ!

Двадцять років тому, в ніч з 21 на 22 квітня 1996 року, поблизу села Гехі-Чу, під час телефонної розмови, яку "засікли" московити, вбито першого Президента Ченченської Республіки Ічкерія Джохара Дудаєва. Злочин скоїла влада країни, державною політикою якої був і залишається тероризм. Світ мовчав: він завжди був поблажливий до найжахливіших злочинів Росії. Через страх чи втрату високоморальних ідеалів?

Джохар Дудаєв належить до видатних – і найяскравіших – політиків кінця XX століття. "Великий воїн волі й честі"(Дмитро Павличко), він понад усе дорожив свободою нації і життям її воїнів. Джохар вірив у перемогу, тому капітулянтських настроїв в Ічкерії не могло бути апріорі. «Росії під силу захопити Чеченію за добу. Але для кожного, хто до нас прийде, як окупант, життя видасться страшнішим від пекла», – говорив Дудаєв. Так, власне, і сталося. Під час Першої російсько-чеченської війни росіяни здавалися в полон ротами. Вони панічно боялися чеченців і навіть втікали від жіночих гуртів. Підписання Хасав'юртівської угоди стало для Росії порятунком від кінецьсвітньої ганьби. Адже, як казав генерал О.Лєбєдь, чеченці мали намір шостого вересня 1996 року, в п'яту річницю Незалежності ЧРІ, під час святкового параду провести вулицями Грозного полонених російських окупантів, як Сталін провів полонених німців під час параду Перемоги на Красній площі в червні 1945-го.

Жертовність чеченських воїнів, навіть підлітків, призводила до втрат, яких можна було уникнути. Тож Дудаєв своїм указом заборонив чеченцям кидатися з гранатами під танки і пояснив: у Росії більше танків, ніж у нас людей. Любив Україну і добре знав її історію, особливо, історію національно-визвольної боротьби та її героїв. Сьогодні найкращі сини Ічкерії, спадкоємці Джохара, захищають Україну, тому що виконують його заповіт. Переконана: був би він живим, то приїхав би до нас добровольцем – генералом, під керівництвом якого українське воїнство витурило б з Донбасу і Криму путінську нечисть, так що й сліду б від неї не зосталось. І не було б у нас трагедій ні під Іловайськом, ні під Дебальцевом, де бездарні воєначальники поклали тисячі найкращих українських синів і навіть не спромоглися, як на порятунок від ганьби, на постріл у власну скроню. Тож бережімо синів Ічкерії: їм ще належить визволяти власну країну від російського потопу, визволяти – разом з нами.

Ким був Джохар для Чеченії і для світу? Читаємо лист Абдурахмана Авторханова, якого він, 86-річний чеченець у вигнанні, з Німеччини написав Дудаєву в грудні 1994 року, коли російські касетні бомби стирали з лиця землі села Ічкерії, а її народ, незламний як граніт, під проводом Джохара, боронив рідну Вітчизну. "Дорогой мой Джохар! (подаю мовою оригіналу). – писав Авторханов. – В этот судьбоносный час, когда речь идет о том, быть или не быть чеченскому народу на этой грешной земле, хочу, дорогой Джохар, обратиться лично к тебе с моим, может быть, последним прощальным словом. Ты обессмертил имя чеченского народа, подняв перед всем миром знамя свободы и независимости твоих великих предшественников – Шейха Мансура, имама Чечении и Дагестана Шамиля. В то время, когда пресловутые "отцы" великой западной демократии трусливо дрожат перед палачами из Кремля, считая народоубийство на Кавказе внутренним делом Москвы, ты на деле доказал, что Запад дрожит перед колоссом на глиняных ногах. Да поможет тебе Аллах донести великое знамя кавказской независимости до победного конца".

"Приходь вільним!", – вітають чеченці один одного. Віримо, що скоро повністю вільними вони зайдуть до власних осель, над якими не буде влади дикого московського каннібала, а буде Вільна Ічкерія. "Завершіть розпочате..." – останні, передсмертні слова Джохара, його заповіт буде виконано. Вірю: так буде. Джохар живе!

Марія БАЗЕЛЮК

На світлині: Джохар ДУДАЄВ; квітень, 1995р., Вєдєно. Світлина автора.

ВИДАТНІ УКРАЇНКИ

МИТЬ СЛАВИ

Жива легенда стверджує – допоки Оранта молитиметься за Україну в Софії Київській – незнищенним буде український дух, український народ. Тому й, певно, жодна нація цього світу не має такого сузір'я видатних жіночих постатей, які творили національну та світову історію, зупиняли світове зло, ставали символами незламності людського духу та проривного пасіонарного чину в найкритичніших для народу буревіях історії… 14 травня Славі Стецько виповнилося б 96 років.

НОСІЙ АНТИІМПЕРСЬКОГО СТИЛЮ В ПОЛІТИЦІ

Вагоме місце у пантеоні видатних українських жінок належить і постаті Ярослави Стецько. Член ОУН з 1938 року, співорганізатор жіночої мережі і юнацтва ОУН, Червоного Хреста – медичної служби УПА. 1943 року ув'язнена німцями у Львові. Член центральної управи СУМ (1948–1953), а з 1968 – керівник сектору зовнішньої політики Проводу ОУН. Одночасно – шеф бюро Антибільшовицького блоку народів (а згодом президент), головний редактор ABN-Correspondence, щоквартальника Ukrainian Review, співзасновник та організатор Європейської Ради за свободу. Надалі – співтворець Всесвітньої антикомуністичної ліги, до складу якої входили антикомуністичні організації понад 60 країн. Голова проводу Організації Українських Націоналістів (1986–2001). Співзасновник та Голова проводу Конгресу Українських Націоналістів (1992–2003). Депутат Верховної Ради України другого, третього і четвертого скликань. Як депутат-старійшина, приводила до присяги депутатський корпус парламенту третього та четвертого скликань.

За цими сухими фактами – беззавітний патріотизм та посвята, титанічна щоденна праця, неоцінений досвід. Їй пощастило співдіяти з легендарними Степаном Бандерою, Романом Шухевичем, Ярославом Стецьком, Андрієм Мельником, Степаном Ленкавським, Левом Ребетом, Миколою Плав'юком та багатьма іншими видатними постатями українського визвольного руху.

Про Славу Стецько, як і про інших видатних українок, можна говорити нескінченно та писати томи історії. Сьогодні ж хочеться зупинитися на декількох аспектах її громадсько-політичної внеску в український національно-визвольний рух.

З поверненням в Україну у червні 1991-го вона принесла з собою інший стиль політичної діяльності, націобудуючого, державотворчого мислення. Політичний стиль Слави Стецько разюче відрізнявся від превалюючого й донині в українській посткомуністичній політичний псевдоеліті: цинічна брехливість, замкнутість політичних кланів, постійна міжгрупова боротьба, підкилимні домовленості, нездійсненні обіцянки та обман народу, а звідси – імітація змін та гібридність діяльності, відірваність від проблем простої людини. В основі антинародного політиканства кланів – непереборна жага до особистого збагачення. Для цього – створення політичних псевдопартій олігархічно-мафіозними кланами, злиття кримінальних угруповань із бюрократичним державним апаратом та правоохоронними органами, «розпил» державного бюджету, пограбування державних прибуткових підприємств, вертикально-інтегрована, територіально-розгалужена система всеохопної та всепроникаючої корупції.

Зовсім інші цілі мав антиімперський стиль громадсько-політичної діяльності, носієм якого була Слава Стецько. Він базувався на кращих принципах та рисах європейського політикуму: публічності, прозорості та демократизмі, відповідальності перед громадянами за взяті зобов'язання та їх реалізацію, повазі до думки меншості та кожного окремо взятого громадянина, системному захисті національних інтересів тощо.

Він уособлював високодуховні принципи ідеології українського націоналізму, самовідданого, апостольського служіння українців задля відновлення та розбудови Української держави, добра кожної української людини. Найвищою духовною потребою для кожного свідомого та дієвого українця за візією українського націоналізму є віра в Бога, його Правду й Справедливість. Тому громадсько-політична діяльність українського націоналіста, висловлюючись символічно, передбачає втілення в життя сплаву Десяти заповідей Божих та похідного від них Декалогу українського націоналіста. Саме таку візію сповідувала у своїй державотворчій діяльності Слава Стецько. Співпраця, а не поборювання партнерів, намагання об'єднати або принаймі скоординувати зусилля всіх державотворчих національних сил, неприйняття просування вузькопартійних, вузькогрупових інтересів, непоборювання однодумців, якщо й зазнавала нападів їхньої недалекоглядності, заглиблення в проблеми простої людини та конструктивне їх вирішення на державному рівні та одночасно безкомпромісна боротьба з ворогами української нації та держави.

ЗВЕРТАЛА УВАГУ НА ПОСТІЙНУ ЗАГРОЗУ З БОКУ МОСКВИ

Слава Стецько залишається в нашій пам'яті видатним українським політиком-міжнародником планетарного масштабу. На жаль, її дипломатичний хист та досвід був недооцінений та незадіяний українськими посткомуністичними державними структурами. За фахом перекладач з англійської, французької та німецької мов, вона була поліглотом та вільно володіла польською, англійською, німецькою, французькою, іспанською, італійською, словацькою, білоруською мовами. Очолюючи напрямок міжнародної політики у Проводі ОУН з 1968 року, вона разом із чоловіком Ярославом Стецьком обговорювала українське питання в системі координат протистояння з «імперією зла» в умовах холодної війни з президентами США Річардом Ніксоном, Рональдом Рейганом, Джорджем Бушем, Дієм Т'ю (Південний В'єтнам), Фердинандом Маркосом (Філіппіни), Сігманом Рі

Слава СТЕЦЬКО, Джорж БУШ (старший) (праворуч)

(Південна Корея), Франциском Франко (Іспанія), Чан Кайши (Тайвань), Шарлем де Голем (Франція), Конрадом Аденауером (Німеччина). Висловлювала свою позицію щодо шляхів визволення поневоленої України прем'єр-міністрам Джону Гордону (Австралія), Кітту Качорну (Таїланд), Джуліо Андріотті (Італія), Кіші (Японія), Гарольду МакМілану (Великобританія), адміралу Карлосу Пенна Ботто (Бразилія), генеральним секретарям НАТО Джону Гекетту (Великобританія), Волтеру Волкеру (Великобританія), Роберту Клозе (Бельгія), генеральному секретареві Південно-Азійського оборонного пакту (СЕАТО) генералу Хесусу Вару, керівнику проекту «Стратегічна оборонна ініціатива» генералу Даніелю Грейгаму (США) та багатьом світовим політикам та урядовцям, духовним лідерам.

Ця мужня жінка, походженням із простого західноукраїнського села, разом зі своїм чоловіком та побратимом Ярославом Стецьком зробили неможливе – поневолену, де-факто бездержавну українську націю перетворили на суб'єкт міжнародної політики на світовій шахівниці історії.

Пригадуються неодноразові зустрічі Слави Стецько з очільниками українського зовнішньополітичного відомства, особливо з Геннадієм Удовенком – українським дипломатом з унікальним досвідом, довголітнім Постійним представником України при ООН, Президентом 52-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН, членом Ради президентів Генеральної Асамблеї ООН, на яких мені доводилося бути модератором. Мене вражало – завжди це була дискусія рівних за досвідом, знаннями та вмінням політиків, розумінням світових проблем, механізмів геополітики, тонкощів міжнародного права, особливостей діяльності міжнародних організацій та міждержавних об'єднань. Слава Стецько не втомлювалася звертати увагу міністрів на необхідність формування наступальної, суб'єктної зовнішньої політики України, звертала увагу на постійну загрозу нашій державі з боку Москви, її маніакальні імперські амбіції, згубність політики багатовекторності – і вашим, і нашим. Вона наполягала на необхідності негайного виведення Чорноморського флоту РФ із території України, бо справедливо вбачала у ньому загрозу та плацдарм збройної інтервенції проти нашої держави. Намагалася переконати в необхідності негайного вступу України до НАТО, як єдиного способу гарантувати безпеку держави та народу, забезпечення реальної незалежності нововідродженої Української держави в умовах намагання Росії перетворити Україну на державу-маріонетку. Вона постійно наголошувала, що в Кремлі добре усвідомлюють: без України неможливо відродити московську імперію. Тому Москва готова до будь-яких дій, у тому числі збройної агресії, для знищення Української держави. Якби ж тоді дослухалися очільники України...

ЇЇ ДУША НАЛЕЖАЛА ПРОСТИМ УКРАЇНЦЯМ

Без огляду на високу освіту, науковий та політичний досвід зовсім юнацькою була її жага вчитися. Вчитися та аналізувати. Вона докладала надзусиль для того, щоб зрозуміти всі тонкощі посткомуністичного українського соціуму, який до 1991 року їй довелося спостерігати лише з-за кордону. Так само щиро Слава Стецько передавала свій політичний досвід та знання, шляхетний стиль ведення громадських та державних справ молодим політикам. Спілкування зі Славою Стецько – це школа та знання, яких неможливо здобути ні у Гарварді, ні у Кембриджі. Вона сама, як особистість, політик, громадянин, стала для багатьох із нас, для плеяди молодих українських діячів, справжнім громадсько-політичним університетом.

Вона не була ідеальною. Слава Стецько не була застрахована від помилок. Адже не помиляється лише той, хто нічого не робить. Але Слава Стецько мала мужність визнавати помилки та за будь-яку ціну їх виправляти.

Пані Слава, як ми її називали, завжди намагалася бути в гущі подій. Але не в гущі політичних тусовок та міжусобойчиків. Її єство потребувало постійного, щоденного спілкування з простими українськими людьми, занурення у вир народного життя. Я не пам'ятаю, щоб вона відмовилася поїхати на зустріч з людьми, без огляду на те, чи запрошення надходило з великого міста, чи найвіддаленішого малого села. Бо її душа належала простим українцям і назавжди залишиться з непереможним українським народом. Бо з великої любові Оранта молитиметься за нас недостойних вічно.

ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

На виконання Закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» від 09.04.2015 року та Указу Президента «Про вшанування пам'яті Ярослава Стецька і Ярослави Стецько» від 16.05.2007 року Конгрес Українських Націоналістів за сприяння ОУН та низки громадських організацій по вул. Антоновича у Києві створює меморіальний музей подружжя Слави Стецько та Ярослава Стецька. Саме тут останні роки свого життя працювала пані Слава. Збережено та зібрано колекцію, яка нараховує близько 12 тис. експонатів, серед яких є особисті речі подружжя, рукописи, фото- та відеоматеріали, листівки, документи, скульптури, картини та велика приватна бібліотека. Маємо надію, що мер Києва Віталій Кличко, депутати Київради сприятимуть створенню музею та відміні рішення міської ради часів Януковича від 31.03.2011 №100/5487 «Про програму приватизації комунального майна територіальної громади міста Києва», згідно з яким приміщення створюваного музею підлягають приватизації шляхом продажу на аукціоні.

Тарас ПРОЦЕВ'ЯТ,
народний депутат України 2-го скликання,
«УМ», №37, 2016

ІДЕЯ ТА ЧИН

«НЕЗЛАМНІ»: Василь Овчарук

Василь Овчарук до окупації Криму очолював Конгрес Українських Націоналістів. На півострові прожив 41 рік, 2 місяці та 18 днів. Після окупації Російською федерацією Криму переїхав до Києва. Нині займається волонтерською та громадською діяльністю.

«Найстрашніша ситуація була 26 лютого (2014 – **ред.**), коли був мітинг. Ми були його учасниками, а не лише спостерігачами. Багато українців було, не тільки кримських татар. Інформація про те, що група невідомих вранці зайшла у будівлю Верховної Ради Криму, приїхали машини зі зброєю і вони заносили важкі сумки – тема для роздумів. Що ж це сталося? Наступного дня ми побачили, що Рада повністю оточена військовими без розпізнавальних знаків, у балаклавах – видно одні очі. Озброєні з ніг до голови. На вході лежав кулеметник. У вікнах та на даху снайпери. Рада Міністрів теж була оточена навкруги проросійськими козачками. І я тоді зрозумів, що сталося щось таке, що неможливо буде зупинити…», — пригадує пан Василь.

Більше про те, як жилося українцям в Криму під час активного процесу окупації, можна дізнатися з відео: http://voicecrimea.com.ua/main/video/tv/nezlamni/nezlamni-vasil-ovcharuk-video.html

Нагадуємо, що ми продовжуємо проект «Незламні». До участі у ньому запрошуємо усіх, хто пережив гострий період окупації Криму і не боїться про це розказати. Кожен з вас – це окрема унікальна історія, яку ми готові розповісти.

Автор ідеї, журналіст Олена Халімон. Креативний майстер, оператор В'ячеслав Юрченко.

Вікторія ЧОРНОМОРСЬКА

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

ІНДЕКСАЦІЮ ПЕНСІЙ З'ЇСТЬ ІНФЛЯЦІЯ

Наталка ПРУДКА

Протягом 2016 року влада пообіцяла «підвищити соціальні стандарти» українців – в 2 етапи планується на 12 відсотків індексувати прожитковий мінімум, мінімальну зарплату та пенсію, але лише меншій половині пенсіонерів. У дійсності ж доходи українців не зростуть – їх з'їсть інфляція.

Обіцяне минулим урядом «підвищення соціальних стандартів» станеться 1-го травня – пенсії зростуть на 6 відсотків, але не для всіх, а лише для меншої половини від загальної кількості пенсіонерів. Наступний етап індексації заплановано на 1 грудня 2016 року, і знову не для всіх.

Широко розрекламоване «покращення соціальних стандартів» насправді не відповідає дійсності, адже задекларований приріст пенсій практично повністю «з'їсть» інфляція. Рівень обіцяного «зростання» пенсій ідентичний закладеним в державному бюджеті-2016 інфляційним прогнозам – також на рівні 12 відсотків. До речі, в 2015 році пенсії та зарплату підняли на 13 відсотків, а ціни зросли на понад 43 (розмір індексу інфляції за даними Державної служби статистики).

Мало того, якщо врахувати, що далеко не всім пенсіонерам індексуватимуть пенсії, то цілком очевидно, що насправді **відбудеться різке погіршення соціальних стандартів для більшої половини пенсіонерів**, адже їм влада навіть не компенсує вищезгадані інфляційні втрати. Про це свідчить офіційна статистика.

Загалом в Україні налічується 13,5 мільйона пенсіонерів. Як повідомили в Мінсоцполітики, з 1-го травня пенсії зростуть лише для 6,5 мільйона осіб. Тобото, цим 6,5 мільйонам влада хоча б компенсує «з'їдені» інфляцією доходи, а решта 7 мільйонів пенсіонерів протягом року втратить як мінімум 12 відсотків своїх доходів. І то лише за умови, що інфляцію таки вдасться втримати на задекларованому рівні. Хоча, з огляду на відверті злочинні дії з боку найвищих посадових осіб держави, дійсність може виявитися набагато гіршою, ніж прогнози в бюджеті-2016.

З огляду на таку дискримінаційну політику по відношенню до більшої половини пенсіонерів, цілком очевидно, що влада запланувала зрівняти всі пенсії до середньоарифметичного рівня. А якщо врахувати, що з початку 2014 року доходи пенсіонерів (як власне, й усіх українців) були **знецінені на понад 300 відсотків** – завдяки штучно організованому падінню курсу гривні спочатку **бездарним банкіром Степаном Кубівим** (як нагороду за це він отримав високу посаду в уряді), а потім **«геніальною» Валерією Гонтаревою**, за якою давно плачуть каземати, то, запланована індексація пенсій на 12 відсотків виглядає просто смісхотворно.

Гірко це усвідомлювати, але мінімальні доходи українців ще довго **не дотягуватимуть до рівня слаборозвинутих європейських країн**. І зрозуміло чому, адже державна скарбниця – це основне джерело для корупційних діянь та призначення надвисоких заробітних плат (по мільйону гривень на місяць), щоб гасити злодійські апетити високих керівників державних підприємств.

Дещо зекономити на пенсіях вже вдалося, адже з середини 2015 року Пенсійний фонд (згідно зі змінами до законодавства) припинив призначати **спеціальні пенсії** депутатам, міністрам, суддям, прокурорам, митникам, податківцям та іншим чиновникам. За даними Мінсоцполітики, *«з 01.01.2016 року Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911, зокрема, продовжено практику утримання частини пенсії працюючих пенсіонерів, що була запроваджена з квітня 2015 р. та встановлено до кінця 2016 року **розмір максимальної пенсії на рівні 10 740 грн**»*.

Але є пенсіонери, які продовжують отримувати надвисокі пенсії. Проте Мінсоцполітики не інформує, скільки ж пенсіонерів отримують пенсії, наприклад, в діапазоні від 10 тисяч гривень до 50 тис., а ще – від 50 тис. до 100 тис. грн, обмежившись короткою довідкою:

Дані Мінсоцполітики:

*На 1 січня 2016 року **середній розмір пенсії по Україні становить 1700,22 грн**, що складає майже 40 відсотків по відношенню до середньої заробітної плати в економіці, що відповідає Конвенції МОП №102 «Про мінімальні норми соціального забезпечення» щодо рівних вимог для призначення пенсії.*

*На 01.01.2016 пенсію на суму **понад 10 тис. грн отримують 11365 пенсіонерів**, що становить менше 0,09 від загальної кількості пенсіонерів.*

***Дефіцит** бюджету Пенсійного фонду через зменшення ЄСВ складає **77,2 млрд грн**, загальний дефіцит складає 81 млрд грн.*

Варто нагадати, що за даними Державної служби статистики, середня заробітна плата в січні досягла 4362 грн (в 2015 – 4195 грн). Мінімальна зарплата на початок року – 1378 грн (до кінця 2016-го буде 1550 грн). А межа зубожіння (доходи на людину), встановлена ООН, повинна бути не менше $5 на добу, або – $150 на місяць – це приблизно 3900 грн.

Цілком очевидно, що 99 відсотків пенсіонерів – за межею зубожіння *(див. додаток 1)*. Тому й не дивно, що більшість українців не доживає до 70 років. А споживчий кошик українця більше нагадує примусове голодування (на їжу – 20 грн на добу), а про витрати на ліки та «безплатне» лікування» влада зумисне забула.

ПЕНСІЙНІ МАЯКИ – ВОНИ НЕ ДЛЯ ВСІХ!

В очікуванні чергової подачки від влади, пенсіонерам варто знати, що підставою для перерахунку їхніх пенсій стане збільшення прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність – він становитиме відповідно **1130 грн** (з 01.05.2016) та **1208 грн** (з 01.12.2016).

Здавалося б, і розмір мінімальної пенсії повинен бути не нижчим цих показників. Але в дійсності все не так. Ось як на це запитання відповідає Мінсоцполітики: «Розмір пенсії кожного пенсіонера залежить від тривалості страхового стажу та отримуваної заробітної плати. Мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом – на 01.12.2016 буде **1208 грн**.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 26.03.2008 № 265 «Деякі питання пенсійного забезпечення громадян» установлено, що в разі, коли щомісячний розмір пенсійних виплат (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат, установлених законодавством, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною) **не досягає 949 гривень**, надається щомісячна державна **адресна допомога** в сумі, що не вистачає до зазначеного розміру».

Але в дійсності багато пенсіонерів отримують менше, ніж 949 грн, і ні про яку адресну допомогу вони не чули. Особливо гостро ця проблема постала перед жінками, які свого часу повелися на пропозиції влади **піти на пенсію достроково**, наприклад, в 55 років, маючи робочий стаж понад 30 років. Вони потрапили в пастку, з якої, схоже, немає виходу, – вони отримують по **949 грн**, тоді як решті пенсіонерів з 1 вересня 2015 року підняли виплати хоча б до рівня прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб – **1074 грн**.

ЯК ВИБРАТИСЯ З ПАСТКИ

Чи планується змінити в майбутньому драконівські підходи до жінок, які потрапили в цю пастку? В разі, якщо зміни не плануються по відношенню до пенсіонерів, які достроково пішли на пенсію, то чи може такий пенсіонер відмовитися від пенсії та влаштуватися на роботу, щоб допрацювати до повного віку і, відповідно, перерахувати свою пенсію? Чи не доведеться в такому разі повертати раніше отримані пенсійні виплати? Якщо доведеться, то яким чином це потрібно буде робити?

Відповідь Мінсоцполітики така:

«Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (далі – Закон) розмір пенсії залежить від тривалості страхового стажу та величини заробітку, з якого сплачувалися страхові внески.

При цьому особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення 60 років (для жінок вік щороку поетапно підвищується з 55 до 60 років) та наявності страхового стажу не менше 15 років (стаття 26 Закону).

Мінімальний розмір пенсії за віком установлюється на рівні прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, за наявності у жінок 30 років страхового стажу (стаття 28 Закону).

Також інформуємо, що пунктом 7-2 розділу XV „Прикінцеві положення" Закону до 01.01.2015 право дострокового виходу на пенсію за віком мали жінки, яким виповнилося 55 років, за наявності страхового стажу не менше ніж 30 років і за умови звільнення з роботи. У такому разі розмір пенсії, обчислений відповідно до статті 27 та з урахуванням статті 28 Закону, зменшується на 0,5 відсотка за кожен повний чи неповний місяць дострокового виходу на пенсію.

Зменшення розміру пенсії за віком застосовується протягом усього періоду отримання пенсії незалежно від її виду.

Якщо жінка, якій достроково призначено пенсію, до досягнення віку, передбаченого статтею 26 Закону, працевлаштувалася, виплата дострокової пенсії на час роботи припиняється. У такому разі після досягнення віку, передбаченого статтею 26 Закону, відсоток, на який зменшено розмір пенсії, переглядається з урахуванням кількості повних місяців страхового стажу, набутого за період роботи після дострокового виходу на пенсію.

Відсоток, на який було зменшено розмір пенсії, також може переглядатись з урахуванням відповідної кількості повних місяців страхового стажу, якщо особа після досягнення віку, передбаченого статтею 26 Закону, продовжує працювати і відмовилася від отримання пенсії.

У зв'язку зі зміною прожиткового мінімуму проводиться перерахунок мінімальних розмірів пенсій та доплат (надбавки, підвищення, допомога тощо), які визначаються залежно від розміру прожиткового мінімуму.

Звертаємо увагу, що до перерахованого розміру пенсії жінок, яким призначено пенсію за віком згідно з пунктом 7-2 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону, установлюється зменшення за достроковий вихід на пенсію.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 26.03.2008 № 265 «Деякі питання пенсійного забезпечення громадян» установлено, що в разі, коли щомісячний розмір пенсійних виплат (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат, установлених законодавством, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною) не досягає 949 гривень, надається щомісячна державна адресна допомога в сумі, що не вистачає до зазначеного розміру.

Наразі опрацьовується питання щодо встановлення зазначеній категорії осіб щомісячної державної адресної допомоги в сумі, що не вистачає до прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність».

Та чи отримають пенсіонери цю адресну допомогу – великий сумнів.

КУРС НА ЗРІВНЯЛІВКУ

Жалюгідні пенсії поставили на межу виживання більшість пенсіонерів, гривневі доходи яких знецінені на більш ніж на 300 відсотків, тоді як згадана річна індексація – лише 12 відсотків, яку проковтне інфляція. Нещодавно навіть Президент Леонід Кравчук поскаржився пресі на низьку пенсію. Чи плануються зміни стосовно осіб такого рангу? І як це корелює з тим, що нині зарплати деяких керівників державних компаній сягають еквівалента $50-100 тис на місяць? На ці запитання Мінсоцполітики відповідає:

*«На сьогодні основною проблемою є значні розриви у розмірах пенсій. Проте проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсії» (реєстр. № 2767 від 30.04.2015), передбачається, зокрема, **зменшити розриви у розмірах пенсій, які призначені у різні роки, шляхом фіксування показника заробітної плати, який використовується для призначення «нових» пенсій**.*

Реалізація зазначеної пропозиції надає можливість раніше призначені пенсії наблизити до розмірів новопризначених».

Виходить, розмір новопризначених пенсій штучно стримуватимуть для того, щоб зрівняти їх з пенсіями, призначеними у минулі роки.

ЩО РОБИТИ?

Про покращення системи пенсійного забезпечення годі й мріяти – до тих часів, доки влада не згадає про необхідність відродження економіки. Обсяг Пенсійного фонду України – в прямій залежності від зростання економіки. За даними Мінсоцполітики, Пенсійний фонд в 2016 році сягне 12 відсотків від валового внутрішнього продукту (ВВП). Для порівняння – видатки на систему охорони здоров'я коливаються в межах 3-4 відсотків, що в 3-4 рази менше порівняно з європейськими країнами.

У найближчій перспективі в українців мало надій на повноцінне пенсійне забезпечення, адже бюджетна система України не здатна забезпечити своїм громадянам повноцінну індексацію пенсій та зарплат. Вирішити проблему дефіциту пенсійної системи планується за рахунок створення накопичувальної системи.

За даними Мінсоцполітики, в парламенті чекає розгляду проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій» (реєстр. № 2767). Запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування планують на 2017 рік. Як це вплине на доходи Пенсійного фонду, адже певна кількість громадян вийде з солідарної системи? Але це вже тема іншої статті.

Додаток 1
Дані Мінсоцполітики за 2015 рік

Згідно з формою державних статистичних спостережень №5-ПФ «Звіт про розподіл пенсіонерів за розмірами призначених місячних пенсій», станом на 01.04.2015 число одержувачів пенсії складає:

до 800 грн включно – 98 465 осіб;
від 801 до 1 000 грн – 987 752 особи;
від 1 101 до 1 200 грн – 2 427 380 осіб;
від 1 201 до 1 300 грн – 1 415 273 особи;
від 1 301 до 1 400 грн – 591 349 осіб;
від 1 401 до 1 500 грн – 503 392 особи;
від 1 501 до 2 000 грн – 1 765 469 осіб;
від 2 001 до 3 000 грн – 1 383 177 осіб;
від 3 001 до 4 000 грн – 517 090 осіб.

Інформація надана без даних АРК, м.Севастополя, по Луганській та Донецькій областях без врахування даних по районах, які непідконтрольні українській владі.

ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ПІДПАЛОГО

«ВІН ПОВЕРТАВ ДО СОНЦЯ УКРАЇНУ...»

Цьогорічними травневими днями Володимиру Підпалому мало би виповнитись вісімдесят. Однак зозуля накувала іншу долю. Його світла душа відлетіла в позасвіти у 37-річному віці. Життя поета обірвалося на самому злеті творчості, коли, здавалось, тільки наставала пора на повну силу розгортати крила… Це той «рідкісний і унікальний тип людини, яка сотворена за образом Божим і подобою. Тому Господь і забирає їх у віці молодому, у віці полудневому, не залишивши їм надвечір і вечора чи й ночі. Таїна…» (К. Мотрич). Але й сьогодні «проміння його щедрої душі, наче проміння далекої погаслої зорі, продовжує світити живим» (В. Забаштанський).

Нині уже хрестоматійними, проте цілком справедливими, стали слова Є. Гуцала, що В. Підпалий був і залишається «одним із «найчистіших та найсовісливіших, хто становить цвіт покоління, небучну окрасу своєї пори». Самозаглиблений, самозосереджений лірик сковородинівського штибу, в особі якого поєднались непересічний літературний та редакторський таланти, добрий і щирий, він своєю світлою поезією «рятував душі від запустіння», бо й сам мав «душу чутливу, ніби скрипка» (А. Струк), в якій *«боліла Україна, // І рідний степ крайнебо розгортав»* (І. Гнатюк). Потужна й зовні непоказна духовна енергетика жила в ньому природно й органічно. Нею він завжди ділився з усіма, аби лишень дароване ним зерно лягало в благодатний ґрунт і давало щедрі ужинки.

Вечір-дискусія про сучасну молоду українську поезію на філологічному факультеті Київського університету. Зліва направо: Іван ДЗЮБА, Іван СВІТЛИЧНИЙ, Іван ДРАЧ, студентка, Володимир ПІДПАЛИЙ, Іван СКЛАДАНИЙ; за Підпалим праворуч на другому плані – Станко КОЛЕСАР; на передньому плані (обриси) – Галина СИДОРЕНКО, Ніна ТОЦЬКА, Василь Майоров. Осінь 1961 р.

В пору «українського безчасся» (І. Дзюба) В. Підпалий без усіляких декларацій робив свою справу, свідомий не певної, а повної її необхідності. За свідченнями М. Ільницького, будучи редактором видавництва «Радянський письменник», він не боявся в умовах політичних «заморозків» брати на себе відповідальність за редагування рукописів «найнеблагонадійніших» авторів (В. Стуса, Ірини Калинець), тим самим наражаючись на небезпеку. Однак робив це свідомо, бо був людиною щедрого «самороздаровування» (за В. Стусом), що не приймала утробних цінностей і залишалась «еталоном людської чесності» (М. Коцюбинська) навіть тоді, коли у вічі зазирала біда. Споряджаючи в дорогу поезії митців, котрі й сьогодні визначають естетичний рівень української літератури (Л. Костенко, Б. Олійника, І. Калинця, В. Голобородька та ін.), даючи їм творчу путівку в життя, В. Підпалий дбав про майбутнє національної культури. Тут можна було б навести чимало спогадів самих авторів, які свідчать, що був він не тільки на рідкість блискучим, сміливим редактором, але й свідомим громадянином, щирим патріотом. Він любив Україну всією душею, «плекав її, зігрівав і оживлював власним словом і ділом, усім життям своїм. Він був для неї Антеєм і Атлантом» (В. Плачинда), «творцем духовного світу» (В. Біленко).

Мірило патріотизму В. Підпалого – це щоденна копітка праця, неприйняття бездіяльності, фарисейства, сміливість за часів цькувань обстоювати українське слово й справжні духовні святощі народу. М. Наєнко лаконічно, проте надзвичайно влучно означив обриси художнього світу поета: «Україна та її слово – чи не найбільша мука лірики В. Підпалого». Його натура не приймала порожніх фраз. Зі словом (і в поезії, й у критичних студіях, і в рецензіях та редвисновках) він завжди поводився чесно, воліючи *«краще помилитися, // ніж фальшивити»* (в. «Україна»). Його творче самоозначення звучить у вірші «Тиха елегія», що сприймається як сповідь перед Україною, в якій відлунює до болю близьке поетові Симоненкове кредо.

Коли мене запитують: народу
чи зможеш прислужитись? Як і де? –
мовчу: на ясні зорі, тихі води
хай випадкове слово не впаде…

Дещо перефразовуючи геніального І. Франка, патріотизм В. Підпалого – «то не сентимент», а «тяжке ярмо, покладене долею» на його плечі. Саме так, бо його біографія – це «не виклик життю, а вникання в нього. Це – не позиція, а доля» (І.Дзюба). Тому він – «не епізод» в українській літературі, а «велика подія» (І.Куштенко). В.Підпалий, поза сумнівом, міг би стати в національному культурному просторі, як стверджує у своєму слові про поета Д. Павличко, «провідною зіркою». Проте для радянської системи він був «чужим», «занадто українським поетом і просто високопорядною Людиною» (П. Осадчук). Знаючи його біографію – життєву й творчу, – не можна не погодитись із тим, що це патріот, котрий понад усе любив свою землю і турбувався тим, «щоб не впало на неї ані краплі болю, призначеного для нього» (В. Гудзенко). Тому так правдиво й щемно звучать поетові одкровення, зізнання в особистій причетності до рідних пракоренів, у кровній приналежності до долі свого народу:

Коли мене питають: любиш землю,
поля, озера, яблуні в саду? –
я знов мовчу: від них не відокремлю
себе й тоді, як в землю перейду…

У поезії В. Підпалого глибинно, на генетичному рівні закладено «триєдине значення його невмирущої любові – рідна мова, мати, Україна» (І. Гнатюк). Він любив свою землю навдивовиж рідкісною, по-справжньому зворушливою любов'ю, як люблять рідну матір, кохану дружину. Можливо, саме в тій довірливій інтимності й криється первісна краса його віршів, той глибокий ліризм, який трепетно хвилює, проймаючи з перших же хвилин діалогу з поетом, слово якого заряджене енергією від сонця й нагадує «пахуче українське зілля» (Ф. Неуважний). Воно чесне й чисте, немов сльоза, неповторне, як весни під високим небом України, найкращі барви й тони якої лірично-тепло звучать у кожному рядку поета, що нагадує красиві пасторальні акварелі («вечір, мов казка, над Україною»; «степи, озера, яблуні в саду»; «ріки і річки, і річечки, і потічки» й под.).

Володимир ПІДПАЛИЙ

Поетова любов до України – це не лише милування її красою. Тут звучить відлуння драматичної національної історії (*«…біль твій – // глухий, як століття неволі, // терпіння – // як дорога до сонця…»*). Невипадково М. Наєнко називає його «тривожним вболівальником за негаразди в Україні й у світі». Подібно до Т. Шевченка, рядки якого В. Підпалий доволі часто використовував як епіграфи до своїх творів, він кидає болісні звинувачення на адресу рабських інстинктів українства, котрі віками не дають нам жити й бути монолітним народом. Шевченкове шмагання «правнуків поганих» у віршах В. Підпалого відлунює у мотиві «Україна-повія», що асоціюється також із грізним Маланюковим «повія ханів і царів» та «байстрюча матір яничар» («Діва-Обида»), із Сосюриним «російсько-польська потаскуха, малоросійськая тюрма» (поема «Мазепа»). Справжній поет повинен не тільки пишнослівно захвалювати усе наше, але й виявляти національні хвороби, будити від амнезії приспані інстинкти нації. Поетова душа не приймає *«порабленої держави, // що з холодом і смертю заодно»* (в. «Ілюзорне»). За кожним його розпеченим до болю словом – справжня любов до України, в якій відсутній «кайданів брязкіт, стогони рабів». Тому його патріотизм можна вкладати у відому формулу І. Франка: «…Я ж не люблю її з надмірної любові». У цьому сенсі цікавим є вірш «Дівчина», який, за свідченням дружини Ніли Андріївни, первісно звався «Україна»:

…Хотіла бути вірною дружиною,
А коли ні – червоною калиною…
А стала всім коханкою-повією…
Ти не приходь!
Я єсть ганьба твоя!

Сьогодні, коли Слово В. Підпалого зростає *«у велику вічність, // де не забувається ніщо»*, на верховині якої зійшлися стежки палкої, непідробно-пристрасної любові до рідних пракоренів, мусимо врешті-решт затямити, що збудувати власне майбутнє можемо тільки власноруч. Ці мріїнастанови поет уклав у душу й вуста мудрого Сковороди: *«…серце // мене до тебе, Україно, знов // і знову од латині навертає»*. Тоді, можливо, й з'явиться новий шанс, поселиться в наших душах надія на майбутнє (і окремої людини, й усієї нації), яка з емоційно-експресивною силою шевченківського засягу («Оживуть степи й озера…») прозвучала в образно-пророчих візіях В. Підпалого:

І привиділося:
Незлічені
копачі йдуть джерел шукати:
Покажи нам криницю, дівчино,
де тебе умивала мати...

Від особистості В. Підпалого йшли (та й ідуть) потужні імпульси, що додають снаги кожному українцеві, адже випромінювала їх кришталево чесна людина, яка поставила життя й слово на сторожі інтересів нації, високого духу народу. Сучасники свідчать, що вчилися в нього істинної, непідробної та негаласливої, а діяльної, щирої любові до України. За умов офіційної радянської ідеології, спрямованої на нівелювання національних почуттів і нищення національної культури, взорували на нього, прозріваючи… І, мабуть, багато з них, як свідчить книга спогадів «Пішов у дорогу за ластівками» (Кам'янець-Подільський, 2011), міг би сказати словами А. Кацнельсона з його присвяти «Пам'яті Володимира Підпалого»: «У ньому бачив Україну…».

Сьогодні про В. Підпалого, як літературного редактора й поета, написано чимало. Опубліковано частину його доробку, який поступово, хоча й дещо інертно, входить до читацького обігу й попадає в поле зору професійної критики. «За недоброю традицією, до поета прийшло, нарешті, посмертне визнання. Але той невидимий крижаний ковпак не розтанув ще, не розвіявся у повітрі» (П.Перебийніс). І досі не знаходиться гідного місця й заслуженого поцінування яскравій постаті митця, котрий був «лицарем добра і любові» (Л.Зінчук), «взірцем благородства і доброти» (М.Клименко), вирізняючись із-поміж сучасників «поєднанням делікатності і моральної твердості» (М.Коцюбинська), «мудрістю поетичної душі» (Т.Грибініченко). Наближення до істинного обличчя В.Підпалого переконує, що він був неперевершеним романтикомоптимістом із шевченківським людинолюбством як потребою добра й світла, шануванням людської гідності, з гуманістичною сковородинівською настановою «завжди пам'ятати про душу». Акумулювання у собі «чужого» болю, рідкісної й дивовижно чесної відкритості до світу й незмірно щемливої любові до людей, до рідної землі забезпечило йому ту висоту, якої сьогодні не бачить хіба що незрячий. Адже наближатись до нього – означає відчувати в собі потребу «діяння справедливості й доброти» (Д.Павличко). А ще – по-справжньому любити свій народ, життям і справами «повертати до сонця Україну», утверджувати й плекати свою мову – як *«джерело із глибини», «заступницю й пораду», «співзвуччя плин // пісень великого народу // з країни сонця і калин!»* (в. «Рідна мова»).

Цьогоріч, коли Україна відзначає 25-річчя Незалежності, слово поета-патріота звучить по-особливому. І до глибини душі хочеться, щоби читачі й симпатики газети «Нація і Держава», усі шанувальники рідної мови та культури ще раз почули магічне чар-слово Митця, котрий «повертав до сонця Україну», прозірливо вдивляючись у прийдешнє, з тривогою у серці запитував: «Куди ти, Україно, поминеш?..». Написані далекого 1964 року, ці рядки набувають великого значення «як символ непокореної духовної міці народу» (Т. Пінчук), як історична антитеза морально-етичній позиції багатьох сучасних «патентованих патріотів» (І.Франко), їх напускної риторики, «вірусних» «знаків оклику», яких категорично не приймав В. Підпалий. Так бракує сьогодні отого гранично щирого, безпафосного поетового зізнання, яке совісністю озивається до нас із його присвяти «Україні»:

…І мені б за столом письмовим
знаків оклику стрій вести,
так забаглось у рідним слові
зрозуміть, яка справді ти...

Ось чому нині сущим конче потрібен крізьчасовий діалог зі світлої пам'яті Поетом, Людиною, Громадянином. І цю потребу дуже влучно й переконливо сформулював І. Дзюба, стверджуючи, що його слово й доля – «це сковородинське, чого так бракує нам сьогодні, в нашій суєтній замаскованості й чванькуватому суємудрію. Тож послухаймо Володимира Підпалого…».

Галина РАЙБЕДЮК,
професор, завідувач кафедри української мови і літератури Ізмаїльського державного гуманітарного університету, лауреат премії імені Ірини Калинець

P.S. *Буквально останніми днями, коли готувалася стаття, молода дослідниця з Придністровського державного університету імені Т. Г. Шевченка Алла Третяченко надіслала авторці монографію «Хіба ж даремно вік було прожито, як є між нами на землі місток…»: творчий профіль Володимира Підпалого» (Тирасполь, 2016). Ця довгоочікувана книга про ліричний доробок поета стала щедрим науковим ужинком на ниві увічнення та популяризації його імені. Знаменно також, що вона побачила світ напередодні 80-річчя від дня народження митця.*

КРАЇНА СОНЦЯ І КАЛИНИ

Володимир ПІДПАЛИЙ

І. Вірші про Україну

Із циклу "С Т Р У Н И"

ТИХА ЕЛЕГІЯ

Коли мене питають: любиш ріки,
річки і річечки, і потічки? –
відмовчуюсь: вони в мені навіки,
а для мого народу – на віки…

Коли мене запитують: народу
чи зможеш прислужитись? Як і де? –
мовчу: на ясні зорі, тихі води
хай випадкове слово не впаде…

Коли мене питають: любиш землю,
поля, озера, яблуні в саду? –
я знов мовчу: від них не відокремлю
себе й тоді, як в землю перейду…

Коли мене питають: рідну мову
чи зміг би поміняти на чужу? –
моя дружина сину колискову
співає тихо. Ліпше не скажу…

Коли мене питають: Україну
чи зможеш ти забуть на чужині? –
кричу: кладіть мене отут у домовину,
живим!.. "О д н а к о в і с і н ь к о м е н і"…
1971

УКРАЇНА

Натомилася:
дні немічені
у роботі без відпочинку.
Прилягла і здрімнула, як дівчина,
крадькома на часинку...

І привиділося:
Незлічені
копачі йдуть джерел шукати:
Покажи нам криницю, дівчино,
де тебе умивала мати...
1966

УКРАЇНІ

Кожен пише себе, як уміє:
"Я – оргáн... Я – усéсвіт... Я..."
Кожен тішить себе, як уміє,
Україно моя...

І мені б за столом письмовим
знаків оклику стрій вести,
так забаглось уріднім слові
зрозуміть, яка справді ти...
1966

СТАРИЙ ЛЕЛЕКА

Тисячі відлопатив миль.
Відмахав...
А коли забракло
очам зору, а крилам – сил,
приземлився, куди попало...

Переждав...
А минула ніч,
обдивився й не міг повірить
і метрівкою битих ніг
заходивсь Україну мірять...
1967

ЗИМОВИЙ ЕТЮД

Трішки туману і трішки інею,
неба льодинку холодну –
на шлях...
Вечір, мов казка, над Україною
казка, як вечір,
аж синьо в очах...

Там, за тополями,
за огорожами,
де місто тікає на ніч в степи –
все запорошене,
все насторожене,
вся Україна заслухалась –
і не спить...
25 січня 1968 р.

ВІЧНА ТЕМА

Модно й нині це – заприсягати,
значно важче – вірність берегти…
Україна – то доконче мати.
А як мати – то, напевно, ти.
На словах до речі й не до речі
повторяємо одне: люблю…

Так боюся, що між куцих речень
крихітку любові загублю…
1967

НА СТАРУ ТЕМУ

Куди воно іде все без оглядки –
в історію чи просто у архів?..
На всьому свій закон, свої порядки,
порядки. Безпорядки й поготів.

І в цьому є страшне щось і пророче,
те, що ляка і надиха мене:
сьогодні достеменне знати хочу,
куди ти, Україно, поминеш…
1967

ІІ. Вірші, про те, що любив і що боліло його душі

СЕРЦЕ

Для золотого, доброго засіву
я відберу зернятко до зерняти.
Як прийдуть сходи – буду я щасливий,
а в поосіння – буду я багатий!
І не біда, що біль чи смуток серця
почується у вірші а чи слові:
якщо життям прийдешнім серце б'ється –
воно й болить з великої любові!..
1960

НА ВІНОК ЛЕСІ УКРАЇНКИ

"Хай згине раб!"
Хай всі тирани згинуть!
Дорогу Правді і Красі мостіть!..
В цвіту
вмирає вишні кара віть,
і в'ялять душу пахощі полинні,
і Лісовик – мудрець століть – бреде,
руками розгорта зелені шати,
і Мавка долю вируша шукати
лукавими дорогами Людей.
Хай буде зрада –
щоб жагу подвоїть!
Хай будуть болі –
Серцю добрий гарт!
Бо ж тільки той
життя свойого варт,
хто вмер
і знов воскрес
на полі бою!

ВЕЧІРНЄ

Вдвох сьогодні посидимо ввечері, мамо...
Залиш, будь ласка, ложки і відра...
Я тобі погортаю томів сторінками,
прочитаю – бо вчений – цитати хитрі...

Я тобі розкажу, що пишуть в газетах,
чим країна живе, чим живе загряниця...
Захоплюсь – і забуду сховати в рукав
сигарету,
і ти скажеш своє: – І куди це годиться...

Із прискринка дістанеш листи від татка,
жовті, наче печаль твоя удовина...
Гірко він посміхнеться до нас із картки,
запитає тебе, чи доглянула сина...

Ну, хіба за цигарку ти винна, мамо, –
хай мене покарає, аби вернувся...
Ой чекала. Не спала. Виглядала роками.
Вибігала до шляху в надії і тузі...

Хай без рук і без ніг. Аби – батько дитині.
Аби в хаті запахла сорочка пітна...
Полиняли від сліз твої очі сині:
йдуть до інших. А нашого все не видно...

Бач, куди повернулася наша розмова,
а хотілося, мамо, інтимно і тихо,
що в твоєї онуки голос шовковий,
твої очі великі, над лобиком вихор...

Що приїдем до тебе на ціле літо,
зі столиці втечем у твої тривоги –
будуть квіти в саду, і на сволоках – квіти,
і у снах будуть квіти твої. Їй-богу...

Буде внучка веселе тобі тупотіти ногами,
домагатись од тебе казок химерних...
Вдвох сьогодні посидимо ввечері, мамо,
як сиділи б удвох, якби ти не померла...
1964

СОНЕТ ЗАМІСТЬ ЕПІТАФІЇ...

Думи мої, думи мої...
Т. Г. Шевченко

...І прийде мить ота, що понесуть
холодний прах мій на холодний цвинтар.
...Чиясь промова буде сумовита.
Хтось перетворить похорон в ясу.

А в когось буде в серці справді сум
такий великий, наче плач трембіти...
Чиясь душа відкриється закрита,
бо лише цвинтар відкриває суть...

Проте мені однаково... Еж ні,
бо не байдужість ці рядки низала –
видать, могили після смерті мало:
в могилі – ніч, непотріб-прах – в труні.

А в мене ж думи за життя були!
...Хіба і їх на цвинтар віднесли!?.

ВІЧНЕ

Усе минає. І моя хода
обірветься, перейде у минуле...
А що ж лишиться?
На моїх слідах
посходить осока та лобода
і подарує вечір їм зозулине
таке сумне і радісне "ку-ку",
як і колись, в моїм житті недавнім...
І прийде синьоокий мрійник в плавні
сопілку різати.
Об осоку
поріже палець.
Лободи листок
зашелестить на вітрі соковито...

Хіба ж даремно вік було прожито,
як є між нами на землі місток?

НАРОДНА ПІСНЯ

Мов непогрішна звірена стріла,
сягаєш цілі...
Мент – і на півтоні
заплачеш-заридаєш з-під крила
чайного...
І в горі не потонеш.

Із блуду навертаються сини,
неначе діти, повноліття прагнуть...

Хіба тобі забракне глибини,
як освіжиш вуста у спеку спраглим!..
1966

НАМ

Нам,
що людьми народилися,
вже на порі лаштуватись
в дорогу за ластівками.

Як буде в дорозі холодно –
згадаєм тепло домівки,
як буде в дорозі голодно –
згадаєм житній окраєць,
як буде в дорозі зрада –
подвоїм жагу за другом,
як почнемо блудити –
засяють вогнями вікна...

Бо нам,
що людьми народилися,
мало родúну мати,
бо кожному з нас доконче
ще й бáтьківщина потрібна...

ДУША

Красно як уміли думати наші предки:
д у ш е в н а розмова,
д у ш е в н и й товариш,
д у ш е в н а людина...
Навіть бідність свою
одягали у німб безтілесний:
з а д у ш е ю – ні шеляга...

Навчи мене, серце,
навчіть мене, люди,
мудрості отієї –
завжди пам'ятати про д у ш у !..
1967

РІДНА МОВА

О мово рідна!
В рідній хаті,
як джерело із глибини,
в голодні дні,
у дні багаті,
і на вогнях,
і при багатті –
ти від колиски
до труни!..

Хоч не чужою чужиною
чужі були і є мені,
немов луною голосною
твої лунають г о л о с н і!..

Озвуться чистими тонами
їм п р и г о л о с н и х сто рядів –
басами і напівмасами
м'я к і , с о н о р н і і т в е р д і !..

Не посоромлять ні на йоту
й о т о в а н и х співзвуччя плин
пісень великого народу
з країни сонця і калин!..

Лише у пору листопаду
шумлять ш у м н і та й у журбі…
Моя заступнице й порадо,
безсмертя суджене тобі!..

Бо
ти –
як мати в рідній хаті,
як джерело із глибини,
в голодні дні,
у дні багаті,
і на вогні,
і при багатті,
ти –
від колиски до труни!..
6–7 листопада 1968 р.

СПОВІДЬ

Із поеми "Остап Вишня"

Хай визволим свої вуста
і скажем світові: "Явились…"
Над нами торжествує мста,
тортує брата брат на вилах,
а місяць гне за пругом пруг,
дола космічні інтервали,
де братовбивців із яруг
обгавкали вовки й шакали.

Кривавих наших ран сліди
ще покладуть в доріг основу,
бо пам'яті живої дим
ночами дихає ще словом…
За вас я йду на гострий серп.
Не станьте ж на дорозі, пробі,
бо місяць ваш, ваш чорний герб
із братовбивцею на лобі!..
1965

ДО ДОЧКИ

Із циклу "Чотири поезії дня"

Нахилюся, прихилюся,
в очі задивлюся:
Щоб тобі завжди щастило,
доле моя руса!

Щоб була ти господиня,
щоб була майстриня!
Щоб як друг – то вже навіки,
а як ворог – рівня!

… Ну, чого ти зажурилась,
з вустоньок ні пари?..
Хай тебе в житті минають
горя чорні хмари,

нехай роду і народу
не йде на пропаще!
Якщо йтимеш ти на зраду –
щоб умерла краще!..

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

З ІСТОРІЇ ЦЕРКОВНОГО ПРИХОДУ

Українці з давніх-давен були дуже набожними. Зазвичай у кожному селі була церква. Будували церкви в найкращому місці – на узвишші, щоб було видно здалеку. В неділю і на свята поспішали християни на богослужіння, несучи в душах глибоку віру і надію на краще. Вірили: Бог почує їхні молитви.

Згадку про давню церкву в с.П'янне (1963 року перейменоване на Радянське – **Ред.**) зустрічаємо в описі села відомим істориком Старої Волині О.Цинкаловським.

«…П'янє, село. Дубенський повіт, Малинська волость, 15 км від Млинова і 32 км від м. Дубно. В кінці 19 століття було там 72 домів, 601 житель, дерев'яна церква з 1874 р., на місці старої з 1583 р., церковно-приходська школа від 1887 р., два водяні млини… В 1583 р., с. П'янє належало до Бероздівського ключа і платили з нього від 30 дим, 8 город, 1 вольного колеса і 1 попа…» (О.Цинкаловський, «Стара Волинь і Волинське Полісся», т.2 с. 281 Вінніпег 1984».

Інших відомостей про давню церкву не знайдено, хіба що старожили вказують на місце, де вона стояла: на Церковній вулиці, метрів двісті на захід від теперішньої церкви. В ті часи було довкола церкви давнє кладовище, закрите для поховань в кінці XIX століття. За переказами, в 60-их роках минулого століття на місці престолу старої церкви було ще видно кам'яну плиту, а на цвинтарі – одинокий кам'яний хрест з ледь розбірливим написом, в нижній його частині, церковнослов'янськими літерами, що означало, імовірно, рік поховання «1545».

Про те, як виглядала стара церква, можна лише здогадуватись, опираючись у своїх припущеннях на характерні обриси сільських церков Старої Волині XVI століття.

Декілька століть прослужила ця церква сільській громаді та з часом стала непридатною для богослужінь. Тож постала потреба в новому храмі.

Останніми, хто служив у старій церкві, були: священик і благочинний 2-го округу Дубенського повіту Йосип Адамович Абрамович, нагороджений в 1869 році орденом Св. Анни 3-го ступеня, і дяк Андрій Григорович Шидловський.

Ось як священик Йосип Абрамович описує прихожан церков в його благочинні. «В какой мере преобладает в прихожанах сего округа религиозное настроение можно усматривать из того, что они во всех життейских обстоятельствах с верою обращаются за помощью к церкви Божией. В ней они ищут врачества в болезнях, утешения в скорбях, помощи в трудах и предприятиях своих. По тому же религиозному настроению каждый из них считает для себя священною обязанностию в Великий пост исповедываться и приобщаться святых тайн, а многие выполняют этот долг два, три и болем раза в год. Часто ходят в более или менее отдаленные места для поклонения чудотворным Иконам, делают ежегодно поминование о усопших сродниках своих, а перед смертью с усердием стараются быть напутствованы Святыми тайнами». (Волынские епархиальные ведомости № 24, часть официальная, 1874, с.662).

У 1868 році вища церковна влада прийняла рішення про організацію церковно-приходських опікунств, зобов'язаних дбати про утримання приходської церкви, забезпечення житлом священнослужителів, про облаштування в приходах шкіл, лікарень, сиротинців і т. п.

«Учреждено приходское попечительство при церкви с. Пянья Дубенского уезда, председателем коего утвержден, согласно избранию, местный священник и Благочинный Іосиф Абрамович. Членами попечительства: местные – церковный староста и волостной старшина, крестьяне села Пянья: Даніил Москалюк, Яков Гордійчук, Даніил Скочук, Кондрат Дытюк, Федор Улянич, Иван Онуфриюк, Федор Яцюк, Григорий Мельничук, Василий Головенько, Сила Давилюк, Михаил Гордійчук, Василій Немтура, Никита Андрощук, Павел Базылюк, Ефрем Максимюк, Кондрат Панасюк и Климентій Панасюк». (Волынские епархиальные ведомости» №1, часть официальная, 1871, с.20).

Приходський священик Йосип Абрамович разом з волосним старшиною Пантелеймоном Мирончуком та сільською громадою вирішили збудувати нову церкву. Майстри, а вони, за переказами, були з Полісся, запросили для будівництва церкви сто, не менш як столітнього віку, сосен.

Будівельний матеріал погодився виділити граф Ледухівський (у XIX ст. с. П'янне належало до володінь графського роду Ледухівських). Для того, щоб відібрати сто підходящих сосен, довелося зрізати сто п'ятдесят. Діяльну участь у будівництві брали селяни. Не залишалась осторонь і місцева влада, в особі волосного старшини і волосного писаря, яким була висловлена особлива подяка.

«Преподано Архипастерское Его Высокопреосвященства благословление:

…Волостному Старшине Пантелеимону Мирончуку и Волостному Писарю Феодору Фридриху за особенное усердие, оказанное ими при постройке церкви в с.Пяньи, Дубенского уезда…». (Волынские епархиальные ведомости №1, часть официальная, 1875, с. 7).

Детальні відомості про стан приходу в кінці XIX ст. подає історик М.І.Теодорович в описі села П'янне.

«…с.Пянье, волости Малинской, от Житомира 237 вер., от Дубно 30 вер., от ближ. жел. дор. ст. Дубно 30 вер., и Олыки 28 вер., от ближ. почтов. ст. Млынова 15 вер., от ближ. прих. с. Свищева 2 вер., и Острожца 4 вер., с. Корита 5 вер., и с. Залавья 3 вер. Приход 7 кл. Церковь во имя Св. Великой Параскевы, именуемой Пятницею. Построена в 1874 году на средства прихожан. Деревянная, на каменном фундаменте, крыта жестью, крепка. Утварью и ризницею достаточна. Копіи метрич. книг хранятся с 1829 г., (а с 1793 года высланы в духовную Консисторію), а испов. ведом. С 1837–1842 г. и с 1846 года по настоящее время. Опись церков. имущества составлена в 1840 году и пополнена в следующем. Проводы бывают в помин. понедельник. Земли: усад. с огород. 1 дес. 1200 саж. пахат. 30 дес., сенож. 4 дес., – всего 35 дес. 1200 саж. На эту землю имеются древния визиты, а также проэкт от 18 сентября 1852 года. Земля отмежевана, снята на план и причт пользуется ею спокойно. По качеству грунта земля суглиниста и находится в разстояніи от церкви 3 вер. и меньше. Причт: свящ. 300 руб. и псалом. 50 руб. Для свящ. и псалом. дом и хоз. пост ройки требуют капитального исправления. Церк.-приходская школа открыта 3 февраля 1887 года; содержание от прихожан в 135 руб., из коих 120 руб., получает учитель, а 15 руб., идут на учебные пособия; кроме того в пользу школы от прихожан назначены: 1 морг огорода, отопление школы и содержание сторожа. Церк.-приходское Попечительство сущ. с 1870 года при 12 членах с доходом в 47 руб. в год. В приходе имеются два небольших пруда, винокурный завод и две мельницы. Владелица села Мария Ледуховская, живет в м. Острожце (рим.-катол. испов.). Приход состоит только из одного села. Дворов: 59, прихожан 522 д. об. п.; рим.-катол. 38 д. об. п., лютеран 14 д. об. п. и евреев 12 д. об. п. Благочинный 2 округа Дубенского уезда, священник Иосиф Адам. Абрамович (с 1846 г.) и псаломщик Андрей Григор. Шидловский (с 1852 г., а на службе с 1846 г.). (Н.И.Теодорович. Историко-статистичесеое описание церквей и приходов Волынской епархии, Почаев, 1890 г. т. 2, с. 987).

Варто зазначити, що священик Йосип Адамович Абрамович все своє священиче життя (з 1846 р.) прослужив на одному приході – в церкві с.П'яння, будучи з 1855 р. ще і благочинним 2-го округу Дубенського повіту.

«О смерти священника… 13 декабря истекшего 1890 г. умер села Пянья Дубенского уезда 2 округа священник и благочинный Іосиф Адамович Абрамович. По смерти его осталась жена, разбитая параличем, престарелая теща, старик шурин, сирота племянница. Долгов по смерти покойника не осталось. Имущество оценено в 300 руб.» (Волынские епархиальные ведомости» № 6, часть неофициальная, 1891, стр. 84).

Після священика Йосипа Абрамовича, в 90-х роках XIX століття, приходським священиком був Скаліцкій (відоме лише його прізвище). Невідомо, хто служив у храмі на початку XX століття (до 1918 року). З того часу до приходу приписане сусіднє село Зборів.

У метричних книгах с.П'яння, що зберігаються в Державному архіві Рівненської області за 1918–1925 рр., значаться прізвища священиків: Миколи Доброхотова, Федора Левицького та псаломщика Пилипа Камлочука (уродженця с. П'яння), а за 1935–1936 рр. – священика Кирила Галєти, та псаломщика Івана Яновича (Яневича).

Прихідську книгу, перші записи в якій датуються 1926 роком, розпочав священик Іона Пилипович Коваль. Псаломщиком в цей час був Іван Васильович Мартиновський. В книзі зазначено, що на 20.08.1928 р. в с.П'яннє нараховувалось 1040 прихожан (501 ч. і 539 ж.).

Відомо, що в 1939 році приходським священиком був Яків Лопухович.

Дерев'яна церква, збудована в 1874 році, прослужила громаді до 22 грудня 1943 року. В цей трагічний для села день церкву спалили окупанти під час проведення каральної операції. Церковна вулиця, аж до роз'їзду на с. Малин, виглядала як суцільне попелище. Тоді ж загинули і мирні жителі.

Після закінчення Другої світової війни селяни вирішили збудувати, на місці спаленої, нову церкву. Це були нелегкі часи для релігійного життя. Будівництво храму, в часи гонінь на церкву, є свідченням глибокої віри і духовності прихожан. Про купівлю будівельного матеріалу в держави для таких цілей не могло бути й мови. Та вихід було знайдено – в одному із сусідніх сіл, на зібрані громадою гроші, купили хату, розібрали, перевезли і збудували невелику церкву.

Це відбулося 1946 року, а в 1947 році, відповідно до тодішнього законодавства, церковну споруду було передано церковній громаді в користування. Про що свідчить «Типовий договір про передачу в користування приходу православної церкви церковної споруди і культових речей; зареєстрований під № 272 4 грудня 1947 року. (Екземпляр договору зберігся серед церковних документів). У цьому документі поданий перелік осіб, жителів села, тодішньої церковної двадцятки. Наведемо його повністю: Саламаха Степан Іванович (1896), Макарчук Іван Якович (1889), Кирильчук Герасим Іванович (1889), Давидюк Тихон Григорович (1882), Улянич Володимир Іванович (1906), Ношкалюк Дем'ян Трохимович (1890), Парфенюк Климент Якимович (1876), Гордійчук Кирило Мартинович (1883), Власюк Григорій Матвійовмч (1874), Ващук Григорій Григорович (1890), Скочук Микита Оверкович (1897), Головенко Микита Іванович (1879), Тимчук Артемій Микитович (1892), Власюк Артемій Ігнатович (1892), Янчук Іосиф Вікторович (1882), Рудик Філімон Макарович (1884), Улянич Аверкій Андрійович (1875), Кравчук Іван Трифонович (1890), Кирильчук Макарій Власович (1891), Парфенюк Євфиній Іонакович (1892). (У дужках вказано рік народження).

У повоєнні роки священиком був Олександр Феодосієвич Зелінський (1906 р.н.), який проживав у сусідньому селі Зборів. При ньому і була збудована церква, на місці спаленої окупантами в 1943 році.

Від кінця 50-их і до середини 70-их років приходським священиком був Федір Корольчук.

У другій половині 70-х років церкву ошалювали та встановили куполи.

3 серпня 1991 року було розпочато будівництво нової, цегляної церкви. Того суботнього дня, для копання рова під фундамент, зійшлося до сімдесяти односельчан (наймолодшому учаснику було 16 років, найстаршому – 80). Церква, збудована в 1946 році, залишалась діючою і під час будівництва, так як новий храм було закладено навколо неї. За розмірами він значно просторіший. Таким чином місце престолу залишалось незмінним. Це все відбувалось за священика Петра Дячука, який прослужив на приході понад 15 років, починаючи з 80-их. Будівництво храму було завершено в 1993 році. Після набуття Україною незалежності, церковна громада с.П'яння ввійшла до складу Київського Патріархату.

Андрій КИРИЛЬЧУК,
студент 4-го курсу Національного університету «Острозька академія»

Церква Великомучениці Параскеви, збудована 1946 р.

Церква в с. П'яннє (Радянське), збудована 1993 р.

ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ

КРИМСЬКОТАТАРСЬКА МОВА: ПЕРЕХІД АБЕТКИ НА ЛАТИНИЦЮ

Наприкінці березня в Міністерстві освіти і науки України за участю тоді ще Міністра Сергія Квіта, Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу, народного депутата Мустафи Джемілєва та радника Міністра Ельхана Нурієва відбулися громадські слухання на тему «Відродження та розвиток кримськотатарської мови та літератури в Україні».

У громадських слуханнях також взяли участь представники Міністерства освіти і науки, Міністерства культури, народні депутати, науковці, журналісти та громадські діячі.

Сергій Квіт наголосив на важливості переходу абетки кримськотатарської мови на латиницю у значенні захисту та розвитку кримськотатарської мови, він підкреслив, що саме обговорення цього питання – подія державної ваги. «Це не тільки питання філологічне, але й питання вибору самого кримськотатарського народу», – зазначив Міністр. Кримськотатарська мова сьогодні займає особливе місце в діяльності Міністерства, зокрема, новий офіційний веб-сайт МОН України передбачає створення розділів кримськотатарською мовою, і такі розділи незабаром з'являться.

Абетка кримськотатарської мови, зазначив Мустафа Джемілєв, пройшла тривалий еволюційний процес, як і всі тюркські мови. Спочатку – це була рунічна писемність, потім до 1928 року використовували арабську абетку, а до 1938 року – латинську. За радянських часів усі тюркські народи були вимушено переведені на користування кирилицею. З того часу і до сьогодні кримськотатарський народ користується кирилицею, яка не враховує фонетичну структуру кримськотатарської мови. Перехід абетки з кирилиці на латиницю – це розширення та зміцнення зв'язків зі світовою кримськотатарською діаспорою. Так, лише у Турецькій Республіці мешкає понад 5 млн кримських татар. «У 1993 році Курултай кримськотатарського народу своєю постановою схвалив нову абетку кримськотатарської мови на основі латинської графіки, а 1997 року Верховна Рада Криму ухвалила рішення запровадити алфавіт кримськотатарської мови, заснований на латинській графіці, але необхідні заходи, на жаль, не були виконані», – повідомив Уповноважений Президента України у справах кримськотатарського народу. Сьогодні настав той час, коли треба прийняти рішення про перехід до графіки алфавіту кримськотатарської мови латиницею. «Потрібно затвердити ту графіку, яку прийняв сам народ», – підкреслив Мустафа Джемілєв.

Директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН Юрій Кононенко підкреслив, що Міністерство завжди підтримувало питання розвитку кримськотатарської мови, а також проведена значна робота з видання підручників кримськотатарською мовою. Усі навчальні заклади з навчанням кримськотатарською мовою були повністю забезпечені підручниками. «Робоча група прийняла рішення, що 1–2 години вивчення кримськотатарської літератури будуть впроваджені в курс української літератури. Сьогодні ця група майже закінчила складання списку творів, які увійдуть в шкільну програму», – зазначив він.

Професор Микола Васьків говорив про необхідність інтеграції культури та літератури кримськотатарського народу, як корінного етносу України, в її громадянське суспільство, а також запропонував конкретні кроки для втілення цієї ідеї, починаючи зі школи.

Кримськотатарські філологи, що обговорювали питання застосування абетки латиницею, вважають, що латинська абетка, порівняно з кирилицею, краще виражає фонетичний устрій кримськотатарської мови. На латиниці пише весь тюркський світ, тому це – найсприятливіший для розвитку кримськотатарської мови варіант.

Ельхан Нурієв підкреслив, що перехід кримськотатарської мови із кирилиці на латиницю – процес довготривалий, він потребує підтримки на державному рівні кримськотатарської мови і культури. Відповідну програму щодо переведення абетки з кирилиці на латиницю має затвердити Кабмін. З чим, до речі, не можна зволікати, оскільки Москва, «дбаючи» про кримських татар, уже доставила на півострів 30 тисяч підручників, виданих кирилицею.

Актуальні проблеми кримськотатарського народу, його мови та культури порушили у своїх промовах народні депутати попередніх скликань Олесь Доній, Євген Лупаков, Сергій Жижко, професор Ферхад Туранли.

Відрадно, що цього разу наміри Міністерства, науковців, широких кіл української громадськості перевести з кирилиці на латиницю абетку кримськотатарської мови мають конкретний характер. Ішлося на громадських слуханнях про конечне видання – після затвердження Кабміном латиниці – уже написаних абеткою нової графіки підручників, адже якщо їх нема, то і мови нема, а також про переклади українською літературної спадщини братнього, кримськотатарського народу. Ентузіазм учасників громадських слухань вселяв упевненість у тому, що шляхетна справа щодо кримськотатарської мови більше не зашпортається в чиновницьких кабінетах, а таки буде втілена в життя. Пам'ятаймо, що ми, українці, в боргу перед кримськотатарським народом, тож відроджувати його національні надбання будемо разом.

Ольга ДМИТРЕНКО

АКЦЕНТИ

ЗНАННЯ РУЙНУЮТЬ СТЕРЕОТИПИ

Із виступу професора Миколи ВАСЬКІВА на громадських слуханнях

Сучасна українська політична нація, народ України – це насамперед корінний український етнос. Але не тільки. Вона складається також із представників інших етносів, зокрема важливим і невід'ємним її складником є кримські татари, теж корінний етнос на українській території. Це конче необхідно мати на увазі при складанні шкільних програм із історії України, географії, зокрема й економічної, української літератури, української мови, музики, образотворчого мистецтва, а також навчальних і робочих програм із відповідних дисциплін у вишах, що дасть змогу усім українським школярам і студентам не тільки отримати основні знання про історію й культуру кримськотатарського народу, але і зруйнувати стереотип, міф про споконвічну ворожнечу між українцями та кримськими татарами й турками, які настійливо нав'язувалися Російською й радянською імперіями, сприятиме злютуванню народів у політичну, а не етнічну націю. Насправді українські сходознавці ще у 20–30-ті роки минулого століття на основі конкретного фактажу довели, що економічно-культурна співпраця, добросусідські взаємини значно переважали військове протистояння і ворожнечу між цими народами, а рівень розвитку кримськотатарської культури був дуже високим.

Для введення інформації з кримськотатарської історії й культури у шкільні програми є прецеденти: так, в 11 класі загальноосвітніх шкіл передбачено вивчення теми «Російськомовні поети в Україні», в 9-му – творчості Миколи Гоголя, у середніх класах і 9 класі – Біблії. Тому вважаємо за доцільне передбачити вивчення окремих творів і тем із історії кримськотатарської літератури в курсі «Українська література».

При вивченні давньої української літератури було би не зайвим поряд зі знайомством із козацькими літописами розглянути і поему Джанмухамеда «Тугайбей» про спільний похід українців і кримських татар на поляків під проводом Хмельницького. Вивчення творчості Григорія Сковороди можна би поєднати з аналізом одного-двох-трьох творів Ашика Омера. При вивченні літератури першої половини XIX століття потрібно було би дати коротке знайомство з «Поемою про Кафу» Ісметія, в якій ідеться про трагічну загибель тисяч кримських татар при спробі еміграувати в Туреччину, та з «Піснею про рекрутчину» Ешмирзи, яка сильно перегукується з відповідними фольклорними творами чи віршами й поемами Тараса Шевченка. При вивченні української літератури кінця XIX – початку XX століть в 10 класі варто розглянути діяльність і творчість Ісмаїла Гаспринського, Усеїна Токтаргази, Османа Акчокраклі, їх зв'язки з українською культурою. В 11 класі є сенс дати огляд розвитку кримськотатарської літератури XX–XXI ст. з виокремленням творчості Бекіра Чобан-заде, Сеїтумера Еміна, Шаміля Аладіна та ін. Крім того, окремі твори названих письменників, а також Абдули Лятіфзаде, Ешрефа Шем'ї-заде, Нузета Омера, Шакіра Селіма, Юнуса Кандима й інших авторів, у яких ідеться про любов до рідного краю, рідної мови, зв'язки з історією й культурою українського етносу, подаються описи кримських краєвидів як одного з неповторних куточків України тощо, варто по одному-двох на рік увести в шкільну програму й підручники з української літератури для початкової школи та для 5–8 класів ЗОШ. Подібно до поданих пропозицій для програм із української літератури відповідні, ключові, теми повинні би передбачити фахівці при укладанні програм і підручників із історії України (зокрема і в оглядових темах про розвиток культури за той чи той період), із української мови (наприклад, окремо розглянути величезний пласт тюркізмів у рідній мові при вивченні іншомовних слів, власних назв, міжмовні зв'язки у процесі формування і розвитку обох мов тощо), географії, образотворчого мистецтва, музики, трудового навчання.

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

ВІДКРИТТЯ МЕМОРІАЛУ ВАСИЛЮ АКСЕНИНУ

7 квітня 2016 року в Чернівцях відбулось відкриття меморіалу Василеві Аксенину – Герою Небесної Сотні в Музеї воєнної історії краю Чернівецької гімназії №5.

Тут зібралось чимало людей і родина героя, представники влади, волонтери, воїни АТО, учні гімназії №5, їх батьки та педагоги, небайдужі чернівчани.

Учениця 3-Б класу Анна Олійник та учень 10 класу Василь Козьма читали вірші-посвяту героям Небесної Сотні. Ініціатором встановлення меморіальної дошки була завуч гімназії №5 Галина Йосипівна Абрам'юк. А її ініціативу підтримав весь колектив гімназії, учні і батьки школярів.

Виступив голова чернівецької облради Іван Мунтян, заступник керівника апарату ОДА Олександр Шкурідін, мер міста Олексій Каспрук. Також виступив голова виконкому ЧОО «Майдан» Юрій Скорейко. Зі Львова приїхав і виступив побратим Василя Аксенина, Ігор Заставний. Вони були разом на Майдані, а потім лікувались в Польщі.

Виступав син героя Юрій.

Багато говорилось про нашого чернівчанина Василя Аксенина. Йому було всього 52 роки. Він був дуже доброю людиною. Нещодавно померла його мати, бо не витримало її згорьоване серденько такої важкої втрати. Царство їй небесне!

Я бачила, як бриніла сльоза на очах у нашого мера Олексія Павловича Каспрука, коли він дивився на ще зовсім юних двох синів Аксенина. Йому важко було говорити.

Відкривали меморіальну дошку мер міста і дружина Василя Аксенина Тетяна. Ми вдячні справжньому господареві міста за його опіку майданівцями, воїнами АТО.

Священик греко-католицької церкви капелан-отець Василь Гасинець освятив меморіальну дошку і виступив перед зібранням.

Було багато живих квітів.

Чоловіча хорова капела «Дзвін» ЧНУ під керівництвом Любомира Равлюка супроводжувала це патріотично-щемливе дійство.

З рук сина і племінника героя злетіла пара білих голубів, яких так любив Василь Аксенин. Вони, як символ миру, якого ми всі дуже хочемо.

Так і хотілось сказати: «Досить бути війні! Та хіба це розуміє кремлівський вершитель всього зла – Путін». Що йому до долі інших вбитих, покалічених, скривджених нізащо. Ми виносимо урок з того «братерства з дружнім сусідом». Воно нам обернулося нападом цього ж загарбника, агресора – нелюда.

Але наші герої, як ніхто в світі, відстоювали правду на Майдані, в зоні АТО, аби не пустити ворога далі. Це вартувало їм найдорожчого – життя.

Ми низько схиляємо голови перед їх високим патріотизмом. Світла їм пам'ять! Вони завжди будуть жити в наших та в серцях прийдешніх поколінь.

Щира подяка Чернівецькій гімназії №5 в особі Галини Йосипівни Абрам'юк за таке гідне вшанування пам'яті Героя Небесної Сотні, чернівчанина Василя Аксенина.

Цей приклад варто наслідувати. Шануймо своїх героїв!

Слава Україні! Героям слава!

М. КИСИЛЬОВА

ВИДАТНІ УКРАЇНКИ

ЛЕСЯ ПАЄВСЬКА – величний зразок посвяти Україні

(17.I.1908 – 8.IV.1953)

У наш час, коли весь світ захоплюється і схиляє голови перед незламністю сучасної героїні Надії Савченко, доречно згадати і величний зразок такої незламності з минулого. Адже саме такі зразки породжують, плекають і продовжують традиції українського патріотизму й сили духу. Згадаємо Лесю Паєвську, трагічну долю якої 64 роки тому вирішували там же, де нині вирішують долю сучасної героїні. 8 квітня 1953 року з Москви наказали розстріляти українку, що було негайно виконано в Києві…

Леся Паєвська… На жаль, і зараз це ім'я не відоме широкому загалу українців, нема цього імені ні у Вікіпедії, ні серед сотні так званих видатних українців, а жінка ця варта найвищого пошанування, перед її пам'яттю кожному свідомому українцеві варто вдячно схилити голову. Адже вона жила і загинула задля України. І, як побачимо, у далекій, ворожій всьому українському, Москві це ім'я не лише знали, а й боялися його...

То хто ж вона?

Повне ім'я її Олександра. Народилася 17 січня 1908 року в селі Нижній Березів Косівського району на Гуцульщині у священичій родині. Була дочкою о.Миколи Томича і Марії з дому Смалько, яка теж походила із священичої родини.

Леся рано втратила батька, який молодим помер від туберкульозу. Разом з мамою і братом вона жила і виховувалася у свого діда о.Миколи Смалька, який душпастирював на Гуцульщині. Зростала Леся у священичому оточенні, тому що всі п'ять дочок отця Миколи вийшли заміж, як переважно велося в ті часи, за священиків, які душпастирювали в гірських селах. Це були багатодітні, дружні, високосвідомі українські родини. Всі двоюрідні сестри і брати Лесі були освіченими, мали середню спеціальну або вищу освіту. І всі були українськими патріотами. А бути українськими патріотами при польській владі було важко й небезпечно, а при большевицькій владі бути дітьми греко-католицьких священиків розцінювалося як злочин, а ще при виразній патріотичній позиції… Тож і долі членів цієї родини складалися відповідно…

1995 року син Лесі – Юрій Паєвський – у своїй статті в газеті "Освітянський вісник" розповів, як трагічно складалися долі членів цього роду. Вражає те, що переважна більшість їх пройшли важкі переслідування польської і большевицької влади, гинули від рук окупантів... Кого розстріляли, хто помер на засланні, а дехто покінчив життя в оточенні енкаведистами криївці…

Сама ж Леся, живучи в родині діда в селі Брустури, вступила до Коломийської жіночої семінарії Українського Педагогічного товариства, яку закінчила в 1926 році. В семінарії була активною учасницею Пласту, входила в Управу пластового куреня ім. Марти Борецької. Після закінчення семінарії вона, як виходець із патріотичної священичої родини, довго не могла дістати учительської посади в польській державі. Зрештою, дістала її, але аж на Волині. Там організувався великий гурт українських дівчат-вчительок із Галичини, які, думається, внесли свій вклад у піднесення національної свідомості волинян.

Там, у Володимирі-Волинськім, Леся вийшла заміж за Дениса Паєвського, емігранта з-за Збруча. Він воював в армії УНР, батьків його розстріляли більшовики, він з братом емігрували на терени, підлеглі Польщі, а сестра, яка залишилася на підсовєтській Україні, померла в 1933 році від голоду.

1939 року на Волинь прийшли совєтські "визволителі". Хату Паєвських конфіскують, дозволивши їм жити лише в кухні, в хаті поселяється начальник НКВД. Денис Паєвський, рятуючись, перепливає Буг – і потрапляє в німецький концтабір. Леся ще деякий час працює вчителькою, але весною 1940 року довідується, що вона є в списках на вивіз… Тож вагітна на той час Леся бере за руку свого маленького сина Юрка і втікає на Гуцульщину, в Брустури, де її мати працювала директором школи.

Невідомо, коли саме Леся вступила до лав ОУН, але було це ще до Другої світової війни, і все своє життя вона посвятила національно-визвольній боротьбі. Мала псевдо "Орися". Будучи освіченою і талановитою жінкою, володіючи кількома іноземними мовами, "Орися" досконало виконувала різноманітні й складні доручення: визволяла підпільників із лабет гестапівців та мадярів, виконувала кур'єрські завдання різних рівнів УПА. Чудово вміла перевтілюватися – то була вишуканою аристократкою, то звичайною сільською дівчиною. Мала блискавичну реакцію і спритність, вміла виплутуватися із найскладніших ситуацій.

Щасливо вирвавшись з Волині, вона, як вчителька і дочка директорки школи, легко влаштувалася на посаду вчительки.

У 1944 році повернувся з німецького концтабору її чоловік Денис Паєвський. Усвідомлював, що совєтська влада не пощадить його, оскільки воював проти більшовиків, тож пропонував усією родиною еміґрувати. Та Леся, маючи обов'язки перед ОУН, відмовилася, а він без родини не захотів їхати. З приходом совєтської влади його заарештували і відправили в мордовські табори…

Маючи почуття обов'язку перед ОУН, перед Україною, Леся Паєвська залишається на рідних землях. Як не подібне це до сучасних реалій, коли багато освіченої молоді еміґрує в інші країни, щоб зреалізувати себе. А до долі рідної землі їм байдуже…

Після закінчення війни Леся легально вчителює у Брустурах Косівського району та активно працює кур'єром ОУН-УПА, організувавши при школі конспіративний поштовий центр. Вона була спецзв'язковою досить високого рангу – забезпечувала зв'язок Окружних проводів Буковини і Гуцульщини.

З роками умови підпільних зв'язків і самого існування підпілля ускладнювалися. Школа в Брустурах стояла в центрі села, на відкритому місці. "Орисі" було наказано змінити місце роботи з більш зручним для зв'язківців розташуванням житла. В 1947 р. перебралася з дітьми в с. Бабин. Хоч це недалеко Косова, село має дуже гірський терен, а будинок школи розташований у досить відлюдному місці, і до праці з Буковиною недалеко. Під час ремонту школи було збудовано криївку. Це, мабуть, був єдиний випадок, коли криївка була при школі, де працювала легально вчителька – активний працівник бандерівського підпілля.

1950 року МГБ вийшло на "Орисю", про що стало відомо Проводові. Провідник "Борис" наказав цю підпільну точку закрити, а "Орисі"перейти на нелегальне становище. МГБ такого варіанту не чекало, вважаючи, що жінка з двома дітьми і старенькою мамою нікуди не дінеться, і вичікувало, щоб вистежити і ліквідувати Провід двох округ ОУН, обезглавити підпілля Буковини і Гуцульщини. Та розвідка ОУН випередила плани чекістів. Леся була вчасно попереджена.

Безстрашна жінка сховала маму і меншого сина у родичів, подбавши перед тим про нові, фальшиві документи для них (за якими вони жили до самої смерті), а сама разом із 14-річним сином Юрком перейшла на нелегальне становище.

Вже в часи незалежної України люди почали розповідати про реакцію МГБ на зникнення цієї родини: в село наїхало повно автівок з емгебістами, були і чини з лампасами на штанях, добряче збили двох вчителів, які й не знали, за що їх б'ють, важко катували сусідку, якій Леся під якимсь побутовим приводом передала свою козу…

Залишивши сина в надійному схроні, разом із відданими підпільниками, Леся-"Орися" пішла виконувати важливі й небезпечні обов'язки. Понад рік тривала розлука із сином. Потім уже були разом. Юрій отримав псевдо "Жук", хоч всі кликали його "Жучок", він швидко оволодів друкарською машинкою і працював як друкар листівок і різних підпільних документів, але й військовий вишкіл провідники йому дали, він освоїв різні види зброї і конспірації, а головне, перебрав у них гарт і мужність, які допомогли йому вистояти у майбутніх випробуваннях.

Леся Паєвська була в той час референтом пропаганди Окружного проводу ОУН. Вона була автором різних статей, листівок і навіть невеликих художніх творів, які після апробації в Краєвому Проводі друкувалися в підпільних виданнях. Праці свої Леся Паєвська підписувала шифром М-35.

А боротьба ставала все важчою. Чекісти мобілізували всі сили на знищення руху українського опору. Карпати спливали кров'ю…

В останньому своєму листі до родини Леся написала: "Ми всі загинемо, але ми свідомо вибрали цю дорогу, бо таких, як ми, треба було і буде треба, як зразок прийдешнім борцям за волю України".

Вдумаймося у ці слова, вони звернені не лише до родини, а до всіх нас!…

В червні 1952 року було зліквідовано підпільну сітку ОУН Коломийщини. Прислужився до цього зрадник – колишній окружний провідник Служби Безпеки ОУН Коломийщини на псевдо "Кіров". МГБ вдалося зламати його, не так фізично, як морально, і він співпрацював з ворогом. З його допомогою МГБ вдалося майже повністю ліквідувати підпільну мережу ОУН Коломийщини. Арештовував підпільників сам "Кіров" із спецбоївкою, малими групами, під виглядом перевірки по лінії Служби безпеки, викликаючи групи на зв'язки. Залізна дисципліна підпілля і повне довір'я Проводу до члена Окружного Проводу, яким був "Кіров", спрацювали на руку ворогові. Група за групою потрапляли у пастки. Відомих підпільників і тих, хто міг знати організаційні таємниці, намагалися захоплювати живими, багатьох рядових вбивали на місці.

27 червня 1952 року чекісти, з допомогою цього зрадника, провели чергову, ретельно підготовану, провокаційну операцію і зненацька напали на групу підпільників у складі шести чоловік, у якій була "Орися" – Леся Паєвська і її син Юрко. Група вийшла на зв'язок у назначене "Кіровим" місце поблизу озера Лебедин. "Кіров" прийшов із групою емгебистів, переодягнених повстанцями. Лесю схопили, випередивши вибух приготованої гранати. Після нерівного бою були схоплені Юрко і побратими, двоє загинули в бою, знищивши при цьому і кількох чекістів.

Слідство над Олександрою Томич-Паєвською та ще шістдесятьма підпільниками проводилося у Києві під безпосереднім наглядом Москви, звідки прибула група слідчих. Протягом слідства до січня 1953 року всіх заарештованих тримали в повній ізоляції, в одиночних камерах.

Яким тортурам піддавалася під час слідства Олександра Паєвська – можна уявити (відомі нелюдські методи кагебістів), а також маємо короткий спогад її сина, якому лише один раз довелося побачити матір, як конвоїні вели її з допиту по коридору. "Мала страшний вигляд", – коротко сказав Юрій Паєвський. А що мусив відчувати…

Згадали Лесі і "Пласт", і священиче походження, а першим фактом її "антисовєтської" діяльності московський слідчий назвав те, що влітку 1941 року Паєвська виступала на посвяченні могили полеглим героям у Брустурах, де, крім промови, декламувала "Пролог" з поеми "Мойсей" Івана Франка. Цікаво, що старанний слідчий переписав у протокол весь текст "Прологу"… Видно, вважав його особливо крамольним!

Леся Паєвська не видала нікого і не каялася!.. Багато таємниць забрала із собою в могилу… Могилу, місце якої так і залишилося невідомим… Щоправда, Леся не приховувала того, що було загальновідоме. Докладно говорила про ідеологію, цілі, завдання і методи діяльності ОУН… Про себе – лише те, що вони вже знали… І ніякої інформації про зв'язки в краю і за кордоном, що цікавило кагебістів найбільше…

Розглядалася їхня справа найвищою судовою інстанцією совєтської імперії – Виїзною Воєнною Колегією Верховного суду СССР. Судові псевдопроцеси здійснювалися окремо для невеликих груп. З усіх 60 заарештованих авторитетних членів ОУН-УПА лише Юрієві Паєвському, як неповнолітньому, і ще одній жінці присудили 25 років концтаборів, усім решта – розстріл.

Майже три місяці смертники чекали в Лук'янівській тюрмі офіційного затвердження вироку. Сімом підсудним замінили розстріл на 20-літній термін ув'язнення, інших розстріляли. Треба підкреслити, що це вже було після смерті Сталіна. Відладжена імперська система працювала чітко і без "вождя й учителя".

Лесю Паєвську розстріляли 8 квітня 1953 року. Відомо, що останню точку в її житті поставила шифрограма із Москви "Паевскую расстрелять немедленно", що і було зроблено в Лук'янівській в'язниці. Імовірно, що київське керівництво МГБ засумнівалося, чи після смерті "вождя всіх народів" вироки залишаються в силі, тож Москва мусила їх додатково підтвердити, приспішити… Навіть заарештованих, скатованих українських борців совєтська система боялась!..

Де поховали тіло Лесі Паєвської, не вдалося з'ясувати. Українське СБУ відповіло, що в документах цього не вказано.

Не маємо куди покласти квіти цій жертовній і незламній героїні… Та мусимо зберігати пам'ять про неї у своїх серцях!.. Адже життя, прожите людиною задля інших, задля високої ідеї, не може закінчитися із її відходом у потойбічний світ. Не мали безхмарного неба дитинства й юності сини Лесі Паєвської, та мали великий приклад світлої любові до України, який у поєднанні з материнською любов'ю зігрівав їхні душі, творив їхні особистості.

Мені пощастило бути знайомою із світлої пам'яті Юрієм Паєвським, який мешкав у Червонограді Львівської області, де відійшов у вічність 8 січня 2008 року. Глибоку повагу й захоплення викликала його постать! Людина, чиє виховання відбулося не в престижних вузах і добробуті, а в підпільних невигодах, небезпеках і совєтських таборах, він виділялася надзвичайною шляхетністю, ерудицією й добротою. Це був справжній аристократ духу!

Хочеться, щоб і ми сповнилися такими якостями, щоб і нам світив невмирущий приклад Лесі Паєвської та інших численних наших попередників-героїв!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок,
лауреат премії ім. Ірини Калинець

НЕПОВТОРНІСТЬ

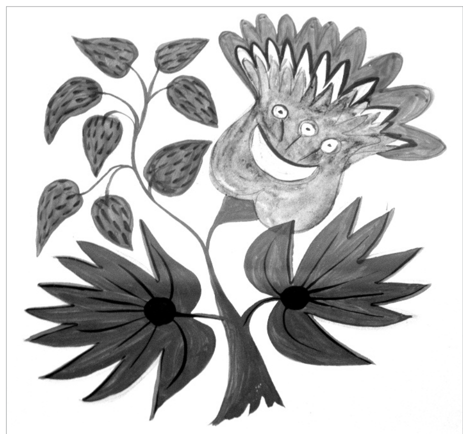
ФАНТАСТИЧНА ХУДОЖНИЦЯ

«Марію Примаченко зараховують до десяти найвідоміших примітивістів світу. Але й серед них вона займає свою особливу нішу. Скільки б ми не намагалися проникнути в таїну її творчості, вона все одно залишається таїною», – зазначила Адріана В'ялець, генеральний директор Національного музею українського народного декоративного мистецтва, де і проходить ретроспективна виставка робіт знаменитої у світі художниці.

Розквіт творчості геніальної художниці припав на 60-ті роки минулого століття.

Примаченко всією своєю художньою практикою протиставлялась так званому соціалістичному реалізмові, який тоталітарний комуністичний режим нав'язував інтелігенції. Як не дивно, але художниці вдалося скрізь в своїх роботах поєднувати національні жовто-блакитні кольори, які так переслідувалися цензурою як націоналістичні – «українсько-буржуазні». Її уява створювала ніколи ніде не бачених звірів, птахів, рослин… У картинах пані Марії відчувається глибокий вплив народної поетичної творчості, звучать мотиви українських народних пісень… Фантастичні образи художниці є унікальним явищем, яке поєднує у собі водночас і традиції народного мистецтва, і її власний стиль, який важко з ким-небудь сплутати. Переглядаючи їх, немов подорожуєш найдивовижнішою казкою світу. Її сюрреалістичні мотиви набагато випередили час і створили власну реальність – небачену, дивовижну і незбагненну. Деякі з її казкових персонажів вгадуються в сучасних (!) кінообразах створінь із фантастичних фільмів Голівуду…

На виставці представлені акварельні роботи майстрині і дуже цікава її авторська розписна кераміка. Попри тяжку хворобу і кріпацьку працю в радянському колгоспі, пережиті художницею страхіття Другої світової війни та катастрофу Чорнобиля, що опалив її «край натхненний», художниця зберегла світлу любов до світу. Унікальність робіт Марії Примаченко полягає ще й в тому, що вона творила їх для людей – «людям на радість». Кожне полотно чи керамічний твір ніби віддзеркалює її щедрий світ любові, добра, української мінливості та загадковості.

На світлинах: картини Марії Примаченко

НЕЗАБУТНІ

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ПОЕТА-ПАТРІОТА З ЛУГАНІ

* * *

хіба що я помру для України
вона ж не вмре ніколи
і не стане
могильником для власного народу
і перегноєм для чужих імперій
нема такого плуга
щоб розкраяв
чорноземлі широкі й вільні груди
і вирвав серце – пам'ять предковічну
скрипить вітряк
тополя шелестить

Іван Низовий, 1995 р.

У Києві відбувся довгоочікуваний вечір пам'яті Івана Низового.

Це була тепла зустріч друзів, однодумців та шанувальників творчості неперсічного поета. Спілкування з близькими по духу людьми, відкритими, відвертими, добрими. Для Лесі Низової – доньки поета, за її словами, це ще була й зустріч не тільки із земляками, побратимами батька по боротьбі за українську справу, друзями родини, а також і знайомство з її, до того моменту віртуальними, друзями й шанувальниками поезії її батька, зустріч подомашньому тепла й радісна. Читання поезій, спогади, обговорення, плани й пропозиції щодо видання книги – збірки творів поета, побажання, мрії й сподівання… І все від серця, правдиво, реально! Окремо подяка студентам І курсу Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка під керівництвом Олени Горошкіної, які емоційно висловили свої почуття й ставлення до Івана Низового, декламуючи зі сцени його чудові вірші.

Попереду співпраця, втілення задуманого вже спільно. Спільно з Національною спілкою письменників України, із Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка, з «Українською літературною газетою», «Літературною Україною», «Словом Просвіти», видавництвами… Так, за словами Станіслава Бондаренка, до літа готується презентація збірки поезій Івана Низового. А в Рівному, як повідомив Анатолій Криловець, заснована літературна премія поета-пророка… Справді пророка, бо все, що передбачав у долі рідної України, справдилося, або, на превеликий жаль, справджується тепер на наших очах… На вечорі, який вів давній друг Івана Володимир Шовкошитний, поділилися спогадами про жертовного поета-патріота його друзі Олена Бондаренко, Володимир Семистяга, Анатолій Криловець, Станіслав Бондаренко, Жанна Боднарук, Віктор Шишкін… Юрій Гнаткевич, голова Просвітницького центру Національного відродження імені Євгена Чикаленка, пригадав: «З ним живим я спілкувався лише кілька днів, коли у 2003 р. їздив до Луганська вручати йому премію ім. Олекси Гірника. Поет зачитав тоді вірш, яким ніби прокоментував самоспалення Гірника на Чернечій Горі. Ось два витяги з нього: *«Лише сліпі не помітили спалаху, тільки глухі не почули клекоту полум'я віщого...»*; *«Спалах – на рівні світанку світу, спалах на рівні останнього подиху всіх прометеїв часів минулих, що перейшли у легенди...»*

Говорилося ж, звичайно, про долю тодішнього Луганська. 2003 року активне українство Луганська рвалося в бій за українізацію місцевих українців, але для перемоги потрібна була підтримка влади з Києва, а влада цього не хотіла.» Та продовжив: «Влада в Києві всі двадцять років тримала курс на виховання совєтських дебілів, які швидко перетлилися в націонал-перевертнів, що взяли в руки московську зброю. Доки наша центральна влада рішуче не поведе українців Сходу й Півдня шляхом відродження, доти буде загроза їхнього відкремлення від України. А для цього треба спочатку навчити українців української мови. Мову вчать не з підручників і не на курсах, а з життя. А життя – це дитячий садочок, школа, університет, телевізор, газета, книжка, кіно, театр. Треба Законом залишити все російське росіянам як нацменшині, а українцям віддати все українське, незалежно від того, рускоязикі вони, чи ні. Зрештою, можна взяти приклад з Москви: там нічого українського нема і ніколи не буде, а лиш процвітає вєлікорускоє чванство й імперщовінізм! У Москві нашу бібліотеку закривають, патріотів українських саджають, а ми продовжуєм засипати Україну російськими книжками, московською попсою та «канонічним православієм», понастворювали для українців російськомовних шкіл і класів. Нинішня влада у цьому сенсі нічим не краща колишньої донецької, бо продовжує загравати з перевертнями. Вони по нас з «градів», а ми оберігаємо їх «вєлікій і могучій» та їх «православіє». Хрєн рєдькі нє слащє, як говорять кацапи, а Ложкін нічим не кращий Табачніка…»

Леся НИЗОВА і Володимир ШОВКОШИТНИЙ

МУЗИКА ЗВУЧИТЬ

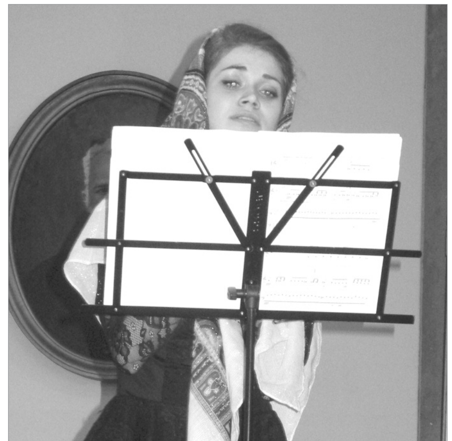
«ГОЛОСІННЯ» – як Реквієм за синами України

На авторському вечорі 18 квітня, що пройшов у залі Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського, прозвучали твори Володимира Рунчака для кларнета та для ансамблів з кларнетом у виконанні лауреатів міжнародних конкурсів – талановитих студентів, асистентів-стажистів та випускників кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії.

До-речі: кафедра під керівництвом талановитого музиканта і педагога, заслуженого діяча мистецтв України професора Романа Вовка святкує в цьому році свій перший ювілей – 10 років з дня створення. У програмі прозвучали: добре відомі багатьом «Homo ludens I для кларнета» у майстерному виконанні Олега Шебета-Драгана та «v.runchak.b_clari@net для кларнета», яку із натхненням виконав Дмитро Фонарюк.

Композитор Володимир РУНЧАК з професором Романом ВОВКОМ

Співачка Леся ЗУБАК (сопрано) блискуче виконує твір В.Рунчака «Голосіння»

Квартет кларнетистів «Оптіум»: Олександра Авраменка, Олександра Ганапольського, Артема Буторіна та Андрія Мітрохова зірвав овації глядачів виконанням твору композитора для чотирьох кларнетів – «Мистецтво німих звуків, щось на зразок квартету». Не залишив байдужими глядачів і театралізований виступ Любомира Клюфінського та альтиста Володимира Лозовського при виконанні «Інтелектуального вальсу» для кларнету та альта. Несподіваним відкриттям для присутніх став виступ прекрасної співачки Лесі Зубак (сопрано), яка виконала в дуеті з Дмитром Пашинським (кларнет) твір Рунчака «AVE Maria» для сопрано і кларнета на німецькомовні тексти Вальтера Скотта. А її блискуче театралізоване виконання нового твору композитора «Голосіння» для сопрано, кларнета (Антон Дем'янчук) і фортепіано (Лідія Водик) не залишило байдужим нікого. Адже твір присвячено всім Матерям, які за ці два роки так званої «гібридної» війни з імперською Росією не дочекалися з фронту своїх синів…

І «Голосіння» прозвучало проникливо щемливо, як реквієм по всіх сучасних героях, які віддали життя за рідну Батьківщину…

Сторінку підготував Георгій ЛУК'ЯНЧУК
Світлини автора

 НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

РОСІЙСЬКИЙ СЛІД:

УКРАЇНА ПІД ЗАГРОЗОЮ КІБЕРАТАК

Наталка ПРУДКА

Українські спецслужби розслідують кібератаки, які прогриміли відразу в чотирьох обленерго наприкінці 2015-го, знеструмивши помешкання сотень тисяч українців. Хакери й далі продовжують цілитися в стратегічно важливі об'єкти, тому влада посилює боротьбу з ними – у березні Президент Порошенко затвердив Стратегію кібербезпеки України.

То була перша – і поки що остання – атака з такими негативними наслідками, коли з допомогою комп'ютерів кібертерористи одночасно вимкнули кілька десятків високовольтних вимикачів на підстанціях чотирьох обленерго. Аварія прогриміла як попереджувальний постріл, стимулюючи всіх без винятку керівників до посилення інформаційної безпеки в комп'ютерних мережах.

Хакерські атаки компаній та державних установ націлені на оволодіння доступом до комерційної інформації з метою завдавання прямих збитків конкурентам або для отримання матеріальної здобичі шляхом пограбування через мережі. Але найбільшу загрозу, а відтак, і стурбованість людей, несуть заплановані терористичні акти в аеропортах, на атомних електростанціях, залізничних вокзалах та інших стратегічних об'єктах.

З допомогою цілеспрямованих атак хакери отримують у власне управління інформаційні системи чи технологічні процеси підприємства, адже виявити інстальовані комп'ютерні віруси не завжди вдається з допомогою існуючих засобів захисту. Наслідки можуть бути катастрофічними не лише для бізнесу, але й для життя багатьох людей.

Страшно навіть уявити, чим би закінчилися **кібератаки на аеропорт «Бориспіль»**, якби в їхніх мережах вчасно не виявили вірусне програмне забезпечення, здатне управляти живими об'єктами, тобто літаками – недавно атакована комп'ютерна мережа відповідала саме за управління повітряним рухом аеропорту. Завдання спецслужб – з'ясувати, звідки був запущений вірус і хто здійснював кібератаку. Але головне – як попередити негативні наслідки кібератак.

«В ході перевірки комп'ютерної мережі аеропорту на наявність шкідливого програмного забезпечення виявлено факт підключення одного з ПЕОМ (персональний комп'ютер) мережі до командних серверів, що використовувалися для проведення наприкінці 2015 року кібератак на вітчизняні обленерго (кіберзагрозаBlackEnergy)», – повідомили в Службі безпеки.

За даними СБУ, «після виявлення кіберзагрози інфікований ПЕОМ відключено від мережі, по факту кіберінциденту поінформовано команду швидкого реагування на комп'ютерні надзвичайні події Держспецзв'язку. Вжито відповідних заходів реагування щодо локалізації негативних наслідків вказаних кіберінцидентів», – запевнили в СБУ і додали, що служба «здійснює контррозвідувальні та оперативно-розшукові заходи, протидіє кіберзлочинності».

Спецслужби не розголошують більш детальну інформацію, і це логічно. Всі сподівання на високий рівень українських програмістів, яких, до речі, цінують і активно використовують в роботі всесвітньовідомі компанії, – там програмістів з високим рівнем кваліфікації включили до «Золотого фонду нації».

В «УКРЕНЕРГО» КІБЕРАТАКИ НЕ ВПЛИВАЮТЬ НА ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ

Негативних наслідків від хакерських атак можна уникнути, якщо **Інтернет-мережу загального користування не зв'язувати з програмним забезпеченням, що управляє технологічними процесами виробництва**, – повідомив Главкому керівник НЕК «Укренерго» Всеволод Ковальчук.

За його даними, саме так побудована інформаційна система НЕК «Укренерго», з центрального диспетчерського центру якої управляють роботою всієї енергосистеми України. До складу компанії входять головні енергетичні артерії країни – це високовольтні магістралі, тому в разі успішної кібератаки наслідки могли б стати справжньою катастрофою для всієї України.

Тобто, в «Укренерго» ситуація кардинально відрізняється від обленерго. «Наші технологічні мережі фізично не зв'язані з мережами загального користування. Але якщо співробітник компанії, який користується електронною поштою і одночасно має доступ до технологічного програмного забезпечення, користується однією флешкою, тоді можна занести вірус. Але загалом зовнішня атака в наших мережах – **неможлива**», – наголосив Всеволод Ковальчук.

В атакованих обленерго експлуатується єдина інформаційна система, тобто, діє одне й те ж саме програмне забезпечення і для загального користування, і для управління технологічними процесами. На думку Всеволода Ковальчука, «найкращий спосіб нашкодити компанії – це підкупити системного адміністратора. Думаю, причину кібератак потрібно шукати в цьому напрямку».

Людський фактор залишається найбільшою загрозою для програмного забезпечення якої завгодно компанії. Це особливо актуально на тлі воєнної агресії з боку північного сусіда, звідки, на думку експертів, прийшов вбивчий вірус в українські компанії.

РОСІЙСЬКИЙ СЛІД

Після розслідування кібератак на «Прикарпаттяобленерго», «Київобленерго», «Чернівціобленерго» та «Хмельницькобленерго» із залученням міжнародних експертів з кібербезпеки було виявлено шкідливе програмне забезпечення типу BlackEnergy в мережах цих компаній, – повідомляють в СБУ.

«У всіх вказаних випадках встановлено віддалений **несанкціонований доступ з території РФ**, із застосуванням Black-Energy до систем телеметрії та телефонного зв'язку вищезгаданих підприємств», – кажуть в СБУ.

В режимі реального часу хакери отримали доступ до управління телекомунікаційними мережами для організації техногенних катастроф на об'єктах критичної інфраструктури. Водночас після спільного масштабного розслідування представники ФБР, Держдепартаменту міністерства внутрішньої безпеки і енергетики США також підтвердили, що кібератаку на українські обленерго здійснювали добре підготовлені **хакери з Росії**. В результаті без електрики залишилося більше сотні населених пунктів.

Експерти з кібербезпеки назвали минулорічний інцидент **першою успішною атакою** на енергорозподільчі мережі, наслідки якої могли б бути значно гіршими, якби хакери встигли відключити світло на значно більшій території. Але хакерам цього не вдалося зробити завдяки оперативній реакції енергетиків. Проте всі усвідомили: **за попереджувальним пострілом може статися потужний вибух**.

Події в Україні зумовили резонанс і за її межами: про небезпеку подібних кібератак заявили США, Велика Британія, Норвегія, Німеччина та інші країни. Там розуміють, що в Україні пролунав постріл з прицілом на Захід, де в будь-який момент можуть повторитися подібні кібератаки, адже схеми українських мереж та тип обладнання характерні для багатьох країн, – вважають іноземні фахівці. Протистояти потенційній загрозі британський уряд закликав шляхом об'єднання зусиль різних країн.

Довідка:

Внаслідок довготривалих кібератак комп'ютерних мереж «Прикарпаттяобленерго», ввечері 23 грудня 2015 року хакери отримали доступ до систем контролю та управління об'єктів електромереж. Робота компанії була повністю паралізована шкідливим програмним кодом, були виведені з ладу сервери та персональні комп'ютери, що засвідчило недосконалість систем інформаційної безпеки обленерго.

«В результаті хакери відключили від мережі 27 підстанцій 35-110 кВ, тому без електропостачання залишились 103 населених пункти повністю і 186 – частково. Для недопущення повторних відключень, довелося вивести з роботи системи дистанційного управління. Енергопостачання відновили у короткий термін», – повідомляє сайт ПАТ «Прикарпаттяобленерго».

Втручання сторонніх осіб у роботу телемеханіки «Прикарпаттяобленерго» почалося о 16 годині 23 грудня, що спричинило знеструмлення центральної частина Івано-Франківська, а також без світла залишилися Городенківський, Калуський, Долинський, Косівський, Тисменицький, Надвірнянський райони та Яремчанська зона.

Менш ніж за 2 години електропостачання було відновлено завдяки тому, що енергетики терміново відключили телемеханіку і бригади терміново виїхали на вимкнені автоматикою підстанції, щоб підключити їх «вручну».

РОЗСЛІДУВАННЯ В «ПРИКАРПАТТЯОБЛЕНЕРГО»

У ході розслідувань встановлено, що задовго до кібератаки хакери почали розсилати до українських обленерго листи, в яких були документи Microsoft Word. Коли їх відкривали, на комп'ютер одержувача інсталювалися шкідливі програми, що дозволило хакерам зібрати логіни та паролі, за допомогою яких вони отримали можливість здійснити атаку.

«Після детального аналізу виявилося, що системи управління нашої компанії були уражені шкідливою програмою, яка потрапила до нас через цілеспрямовану e-mail-розсилку на поштові адреси нашої компанії. Це були звичайні електронні листи, які надійшли з електронної адреси **info@rada.gov.ua**. У темі листів було вказано **«Указ Президента України №15/2015 «Про часткову мобілізацію від 14.01.15 року»**. Листи не викликали жодної підозри», – повідомили в компанії.

«Розсилка пройшла ще 24 березня 2015 року, а активація шкідливих програм відбулася під час хакерської атаки 23 грудня 2015 року. Загалом повідомлення було розіслано на 22 адреси. Радимо нашим колегам-енергетикам серйозно сприймати можливість кібератак на енергокомпанії у майбутньому і працювати над кіберзахистом, залучати кваліфікованих консультантів».

Раніше в «Прикарпаттяобленерго» ні з чим подібним не зіштовхувалися, але там не виключають, що кібератаки можуть знову повторитися. Після здійсненого нападу в компанії виявили недосконалість існуючих систем інформаційної безпеки, тому постало питання технічного переоснащення інформаційних систем обленерго – щоб можна було вчасно розпізнати та попередити атаку хакерів.

«Ми вжили ряд заходів для підвищення рівня інформаційної безпеки, налаштовуємо фаєрволи (*фільтр, який пропускає потрібну інформацію і блокує ту, яка може представляти загрозу комп'ютеру*), встановили корпоративне антивірусне програмне забезпечення. Про деталі не повідомляємо, оскільки ця інформація конфіденційна і може бути використана зловмисниками під час імовірних хакерських атак».

«За висновками робочої комісії, причину спішного (для хакерів) завершення кібератаки було декілька. По-перше, в Україні **немає загальних обов'язкових вимог до енергетичних компаній щодо забезпечення IT-безпеки** систем автоматизації виробництва. «Така тема ніколи навіть не піднімалася», – кажуть в обленерго.

По-друге, технічний персонал недостатньо поінформований про можливість таких атак. «Відстає рівень технічного забезпечення обленерго сучасними IT-засобами та системами, в тому числі системами IT-безпеки. Окрім того, IT-інфраструктури енергокомпаній будувалися з використанням обладнання та програмного забезпечення виробників другого ешелону. Також в обленерго відсутні внутрішні організаційні структури контролю з кібербезпеки, незалежні від системних адміністраторів», – наголошують в «Прикарпаттяобленерго».

Цілком логічно постає питання, чи закладені в інвестиційній програмі кошти на посилення програмного забезпечення, щоб в майбутньому попередити подібне? Ні, коштів на кібербезпеку не передбачено, адже на час хакерської атаки Інвестиційна програма на 2016 рік уже була затверджена. Але з огляду на важливість проблеми, державний Регулятор (НКРЕКП) мав би прийняти неординарне рішення для подолання вищеперерахованих недоліків.

Дивує й те, що обленерго не отримало ніякої допомоги в подоланні наслідків цієї проблеми від державних структур, зокрема, й від урядового Держспецзв'язку. «Жодної ефективної допомоги від державних структур ми не отримали, з усіма наслідками хакерської атаки ми справлялися самостійно, залучаючи кваліфікованих консультантів», – відповіли в «Прикарпаттяобленерго». До речі, Главком також не отримав відповіді на запитання до Держспецзв'язку, хоча це суперечить Закону про доступ до публічної інформації.

«КИЇВОБЛЕНЕРГО» ПРОДОВЖУЄ РОЗСЛІДУВАННЯ

Одночасно з атаками на західні обленерго, хакери завдали потужного удару по комп'ютерних мережах «Київобленерго». «Там створено робочу комісію, яка встановлює причини збоїв в роботі телемеханіки, – повідомили Главкому в «Київобленерго», але до закінчення роботи комісії в компанії відмовились відповідати на поставлені запитання. Тому обмежилися такою інформацією:

«23 грудня 2015 року сторонніми особами було здійснено несанкціоноване втручання в інформаційно-технологічну систему віддаленого доступу до телеуправління обладнанням підстанцій 35-110 кВ ПАТ «Київобленерго».

В результаті втручання виникли збої в роботі телемеханіки та було відключено 30 вузлових підстанцій (7 – ПС-110 кВ та 23 – ПС-35 кВ), від яких живиться низка стратегічних об'єктів області: підприємства, державні установи, заклади та населення. З 15:31 хв. до 16:30 хв. було повністю або частково відключено близько п'ятдесяти населених пунктів у Білоцерківському, Кагарлицькому, Миронівському, Фастівському, Сквирському, Макарівському, Рокитнянському, Іванківському та Яготинському адміністративних районах, без електричної енергії були понад 80 378 споживачів. Електропостачання було відновлено всім споживачам о 18:56 того ж дня».

УКРАЇНА ГОТУЄТЬСЯ ДО КІБЕРВІЙНИ

З огляду на те, що кібератаки значно почастішали, українська влада вирішила посилити механізми захисту державних комп'ютерних систем. 16 березня (http://www.president.gov.ua/news/prezident-zatverdiv-strategiyu-kiberbezpeki-ukrayini-36856) Президент Петро Порошенко видав Указ про введення в дію рішення Ради національної безпеки та оборони України від 27 січня **«Про Стратегію кібербезпеки України»**.

Фактично в Україні стартував етап практичного втілення на державному рівні технологій кібербезпеки. Президент зобов'язав Кабінет Міністрів спільно з СБУ, Службою зовнішньої розвідки за участі Інституту стратегічних досліджень затвердити протягом 2-х місяців **план заходів на 2016 рік** щодо реалізації цієї Стратегії (потім такі плани повинні розроблятися щороку).

Закінчення на 16-й стор.

КІНОФЕСТИВАЛЬ

КРІЗЬ ІЛЮЗІЇ

У Києві завершився черговий міжнародний фестиваль документальних фільмів про права людини: «DOKUDAYS.UA». Любителі документального кіно змогли переглянути та оцінити десятки фільмів, знятих режисерами з різних країн, на екранах трьох кіномайданчиків, що розташовані неподалік один від одного: червоного і синього залів власне Будинку Кіно, Кінопанорами та кінотеатру «Київ». Після перегляду поціновувачі жанру мали змогу поспілкуватися з творцями фільмів про приховані від більшості суспільства проблеми і окремих індивідумів, і цілих груп суспільства… На фестивалі DOKUDAYS.UA цього року вперше відбувся національний конкурс DOKUУКРАЇНА, де молоді вітчизняні режисери презентували своє бачення актуальних для українського суспільства проблем у фільмах: «Аліса в Країні війни» Аліси Коваленко, «Пісня бійця» Христини Люльченко, «Люди, що прийшли до влади» Олексія Родинського, «Все їде за планом» Миколи Дондюкова, «Varta1» Юрія Грицини, «Втрата. Знахідка» Оксани Карпович, «Загублені» Оксани Шимко, «Колишні» Олени Москальчук/Дмитра Бурка, «Інтер секція» Дмитра Сухолиткого-Собчука, «Панорама» Юрія Шилова, «Григоріанський синдром» Дмитра Глухенького, «Дім» Анни Корж, «Українські шерифи» Романа Бондарчука (що став фестивальним хітом), «На Великдень» Світлани Григоренко, «Заробітчанський шлях» Олени Федюк, «REVE ta STOGNE on TOUR» Надії Парфан, «Десять секунд» Юлії Гонтарук. Тематично до них долучається і фільм про життя в Маріуполі «Маріуполіс» литовця Мантаса Кведаравічуса та фестивальна прем'єра латвійського режисера Вієстура Кайріша про життя в Чорнобильській зоні під промовистою назвою – «Невидиме місто», яка свідчить: «рай не завжди місце, в якому можна жити»…

Вразив глядача досить масштабний і за обсягом добротно знятих сцен, і, очевидно, за фінансовими витратами фільм «Земля картелів» Метью Гайнемана про проблеми з наркоторгівлею та торгівлею людьми на кордоні США з Мексикою, теми такі близькі нам у Закарпатті… Спонукали до порівняльних асоціацій з нашим, надіємось, назавжди, далеким і не дуже… минулим: фільм-пророцтво про переслідування громадських активістів в путінській Росії «Дорогий дядя Вова» Марії Павлової, фільми-дослідження про зникнення людей в лукашенківській Білорусі – «Банда» Раїси Михайловської та в кадировській Чечні – «Грозний-блюз» Ніколо Белуччі. До глибоких роздумів про тоталітаризм і демократію підштовхують фільми: про наслідки релігійного фанатизму в Ірані – «Ті, що сказали «НІ» Німа Сарвестані, про репресії політичних противників в Зімбабве – «Демократи» Камілли Нільссон, про боротьбу проти сексуального насильства над дівчатками та жінками в комуністичному Китаї – «Задириста горобка» Нанфу Вонг.

Розвіяв останні ілюзії, що науково-технічний прогрес та новітні технології змінять психологію людини в такій царині її буття як права окремої людини чи хоча б окремої спільноти людей, фільм-засторога Тоньє Гессен Шея «Дрон», в якому молоді гравці віртуальних комп'ютерних баталій стають реальними вбивцями своїх ніколи не бачених, а часто-густо і безневинних жертв за тисячі кілометрів від них…

Здається, весь світ продирається крізь ілюзії до якогось нового цивілізаційного устрою.

Сьогодні країни та народи прощаються зі своїми ілюзіями. Руйнується ілюзія про стабільність того світовлаштування, про яке домовлялись при створенні ООН у далекому 1949-му…

Переглядаючи різнопланові фільми фестивалю, переконуєшся, що немає сталих навіки ідеологій та їх цінностей, адже світ перебуває в суцільній глобалістичній мінливості… До того ж, людям не так просто будувати світ на чесній політиці, бо для цього потрібно багато чим жертвувати: кар'єрою, звичним життям, здоров'ям, а часто і самим життям… Втім, а чи заслуговує сьогоднішній наш світ на такі жертви?

МИСТЕЦТВО

«ІДЕНТИЧНІСТЬ. ЗА ЗАВІСОЮ НЕОЗНАЧЕНОСТІ»

Організатори та художники під час презентації на тлі однієї з експозицій виставки, яка закриває собою історичну картину: «Тріумфальний в'їзд Богдана Хмельницького до Києва» і цим символізує момент, як Майбутнє заступає собою Минуле

Саме під такою, трохи загадковою назвою в Національному художньому музеї триває виставка сучасного мистецтва. Це одна з наймасштабніших за останнє десятиліття виставок мистецтва сучасності з країн північно-східної частини Європи. Для того, щоб вдалося розмістити роботи більш ніж 30-ти художників із дев'яти країн Балтомор'я, довелось навіть тимчасово демонтувати існуючу виставку на одному із поверхів музею!

Чудова виставка організована Латвійським центром сучасного мистецтва (директор Солвіта Кресе) спільно з Національним художнім музеєм України (керівник проекту в Україні – Юлія Ваганова). А ідея цієї великої виставки сучасного мистецтва виникла два роки тому в посольствах Данії, Естонії, Фінляндії, Ісландії, Латвії, Литви, Норвегії та Швеції як жест солідарності з Україною, що опинилася у складній політичній ситуації у 2013 році. Куратор виставки Солвіта Кресе (Латвія) при формуванні виставки зосередилася на різних аспектах, що разом складають політичну, соціальну та національну ідентичність, при цьому досліджуючи їх розвиток у минулому, теперішньому та майбутньому. Частина з робіт художників має прямий стосунок до непростої історії власне України: кілька закордонних художників були запрошені дослідити артефакти з української історичної спадщини. Так, наприклад шведський митець Маттс Лейдерстам у своїй інсталяції «Невідомий художник», переглянувши колекцію НХМУ, робить акцент на роботах невідомих українських художників, які вважалися неприйнятними за радянської доби, в той час як литовська художниця Крістіна Інчюрайте досліджує ще існуючі радянські пам'ятники та їх місце у колективній пам'яті народу.

Ця виставка є певним унікальним моментом і для України, і для Європи. Такою її роблять художники, розмаїття їх робіт і тем, яких вони торкаються, країни, які вони представляють, потужна кураторська команда та Національний художній музей, який об'єднав всі ці елементи в єдину художню мозаїку, додавши власний контекст: історичний, мистецький і людський. Мистецький проект має три рівні:

– як культурна дипломатія, як прагнення до змін;

– як інституційний рівень: нова віха в музейній справі;

– і як мистецький, найбільш важливий.

Може виникнути питання: що поєднує країни, представлені на цій виставці та Україну?

Вони всі перебувають на пограниччі європейської цивілізації і зазнавали та продовжують, як зараз Україна, зазнавати зовнішніх впливів, що часто впливає на їхню історичну долю, змушує захищатися і зміцнювати національну ідентичність. Теперішня війна на сході України – це не війна між державами, а війна між різними ідентичностями і цивілізаціями! Від її наслідків залежить майбутнє європейської цивілізації. Окрім цього, Європа стикнулась з новою проблемою маси біженців зі Сходу – з іншою культурно-цивілізаційною ідентичністю. Нинішні драматичні зміни в Європі вносять поправки до карти нашої ідентичності, водночас підштовхуючи до певної переоцінки європейської ідентичності і так званих «європейських цінностей», укорінених в нашій культурі і традиціях демократії, до перегляду політики «мультикультурності»…

Експонати виставки дають можливість бачити, як багато спільного об'єднує народи європейського континенту, але й бачити також і те, що їх роз'єднує… Це дуже важливий проект для взаєморозуміння культур і єднання націй Європи! Ця виставка – послання до суспільства і політиків, як потрібно будувати майбутнє своїх країн. Те, що ця виставка відбувається в Україні, країні, яка остаточно звільняється від спадщини епохи совєтського тоталітаризму та російського імперіалізму, є дуже символічним.

Щоп'ятниці з 13-ї години будуть проходити тематичні презентації країн-учасниць через досвід, культуру, історію та географію: «Зустріч з Країною», під час якої представники одного з посольств країн-учасниць виставки, будуть проводити ексклюзивну екскурсію національною експозицією та відповідати на запитання відвідувачів. Кожної неділі відбуватимуться спеціалізовані екскурсії та дискусії з цікавими особистостями: художниками, мистецтвознавцями, публічними людьми. Більшість авторів представлених творів приїхали до Києва і є унікальна можливість поспілкуватись з ними! Виставка буде тривати до 22 травня.

Сторінку підготував
Георгій ЛУК'ЯНЧУК

МИСТЕЦТВО

МАЙСТЕР СЦЕНИ ПРО МАЙСТРА СЛОВА

«Якщо народ мій є формальним, то я найбільший в світі формаліст!»
(М.Вінграновський: 60-ті рр.)

У Київській Академічній майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» з великим успіхом у глядача пройшла вистава: хореодрама «Прекрасний Звір у серці». Вистава носила для шляхетного глядацького зібрання певну сенсаційність. Ще б пак: головну і єдину роль в моновиставі про життя і творчість геніального українського поета і кінорежисера Миколи Вінграновського виконував не хто-небудь, а нещодавно призначений на посаду Міністра культури – Заслужений артист України Євген Ніщук! І сподівання глядачів, а це в основному були давні шанувальники творчості незабутнього Вінграновського, виправдалися з лихвою. Євген Ніщук, як справжній Майстер сцени, по-

сучасному розкрив завдяки режисерському та сценографічному задуму художнього керівника театру н.а. Олексія Кужельного, цікавій музиці Тетяни Шамшетдінової, оригінальному пластичному вирішенню Олексія Скляренка та відповідних костюмів Софії Триколенко роль головного героя хореодрами «Прекрасний Звір у серці». Зі сцени до глядачів звертався безмежно щирий в своїх почуттях і мріях Великий український поет, серце якого страждало від особистої несвободи людини і неволі рідного народу, від наруги радянщини над усім українським: мовою, культурою, національною історією… І він тікав, тікав від брехливої тогочасної радянської дійсності, від лещат тоталітаризму на рідну природу – в степ, ліс, на річку… Це була його стихія, в якій він розчинявся, де він одинокий міг бути самим собою – вільною українською людиною. Саме тут, на вільній природі, у Вінграновського народжувались безсмертні поезії, що з покоління в покоління будять душу і зігрівають серце… Тут народиться на світ і геніальний роман про українське лицарство – знаменитий історичний твір «Северин Наливайко».

По завершенню дійства з ініціативи виконавчого директора Благодійного фонду Вінграновського Зої Голоти та письменника, директора музею Володимира Івасюка в Чернівцях Мирослава Лазарука відбулася зустріч активу «Соловецького Братства» та Київського товариства політв'язнів і жертв репресій з творцями вистави: режисером і сценаристом Олексієм Кужельним та чудовим актором Євгеном Ніщуком, під час якої обговорили власне хореодраму «Прекрасний Звір у серці» і роль Миколи Вінграновського в українській культурі загалом.

До 80-річчя від дня народження поета, кінорежисера і актора пройде ще ціла серія заходів, що мають відбуватися протягом року в Україні з нагоди ювілею видатного митця.

ПИЛЬНУЙ!

«КОЛИШНІ» ПОВЕРТАЮТЬСЯ

Ще парламентом попереднього скликання було прийнято закон про люстрацію. Після вступу його в дію мали залишити свої посади у вищих органах державної влади особи, які займали їх під час диктатури Януковича, а також особи, що перебували на керівних посадах в КПРС та КДБ за часів СРСР. І що ж? Ті, що відчували свою кримінальну відповідальність за злочини під час подій на Майдані чи після них, як-то Янукович зі своїм найближчим оточенням, втекли з країни задовго до появи самого закону. Інші «поховались» з легкої руки нинішньої влади за мандатами депутатів Верховної Ради в різноманітних «опоблоках» і навіть у провладних командах! А в різноманітних міністерствах та відомствах, що були усіяні вихідцями із структур КПРС-ВЛКСМ, КДБ, ГРУ, МВС та МО СРСР, після нетривалої і часто-густо показової люстрації продовжують обіймати керівні посади в державних структурах ті ж самі особи або їх довірені.

Агресивно-імперське керівництво Росії для впливу на внутрішню і зовнішню політику України продовжує успішно використовувати цю армію своїх агентів в нашій країні. Головним їх завданням є продовження диверсій на фронті інформаційної війни в підконтрольних російському чи компрадорському капіталу телевізійних та радіоканалів на кшталт «Интера», «Украины», «Радиовестей», «Русское радио», газет «Сегодня» та «Вести»,… які продовжують розпалювати міжнаціональні, релігійні, мовні та ідеологічні конфлікти.

Ця агентура досить ефективно спрацювала під час окупації Росією Криму та частини територій Донбасу. Численні «котли» та здача військових таємниць під час боїв на фронті, що спричинили важкі людські й матеріальні втрати, теж справа їх рук. Вже не кажучи про втрати для національного бізнесу й вітчизняної економіки від їх діяльності. Показовою ситуацією, що склалася з люстрацією-нелюстрацією вищевказаних агентів впливу саме в економічній сфері є та, яку маємо зокрема у такій важливій для діяльності економіки сфері як Фонд державного майна України, про що писала наша газета ще восени 2015 року (див. «Націю і Держава» № 20, від 14 травня 2015 року). Ця державна установа, донедавна очолювана сумновідомим діячем часів Януковича-Азарова Дмитром Парфененком, а нині перебуває у віданні нового керівника Ігоря Білоуса, і досі не закінчила люстрацію. Недолюстрована команда попередника буде незабаром займатись «прихватизацією» Одеського припортового заводу та інших «недоприхватизованих» стратегічних підприємств. У чиїх інтересах і фінансового капіталу, якої «дружньої» країни відбудеться «прихватизація», можна тільки здогадуватись, якщо до цього часу, незважаючи на всі протести громадськості Одеси та області (іноді радикальні, як то: вкидання в сміттєвий бак та обливання зеленкою!) відповідне відділення Фонду Держмайна в Одеській області, відповідно до наданих Фондом матеріалів, досі займає «колишній» (???) агент Головного розвідувального управління СРСР Олексій Миколайович Косьмін, що з якогось дива «перебрався» з Росії у 1992 році в незалежну вже на той час Україну… Скільки ще «товариш Косьмін» буде сидіти в Україні на важливій державній посаді, працюючи на ворожу нам московську імперію Путіна?!

Іван ПРАВДИВИЙ

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

РОСІЙСЬКИЙ СЛІД…

Закінчення. Початок на 14-й стор.

У складі Ради національної безпеки буде створено робочий орган – Національний координаційний центр кібербезпеки. Поява цього органу цілком обгрунтована, адже поруч з перевагами інформаційних технологій, їх активно використовують для «здійснення терористичних актів, в тому числі шляхом порушення штатних режимів автоматизованих систем управління технологічними процесами на об'єктах інфраструктури», – сказано в президентському Указі.

В концептуальному документі окреслено ворожу сторону, яка веде розвідувально-підривну діяльність в кіберпросторі. «Цьому сприяє широка, інколи домінуюча, присутність в інформаційній інфраструктурі України організацій, груп, осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних з Російською Федерацією».

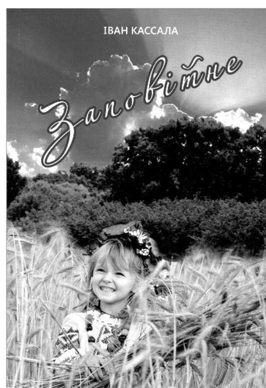
До речі, атаковані обленерго також належить російським акціонерам, проте експерти з кібербезпеки не робили жодних заяв про їх можливу співпрацю з хакерами, тому звинувачувати їх недоречно.

Зазнавши потужних ударів по обленерго, Україна зробила належний висновок і затвердила Стратегію кібербезпеки. Це лише перші кроки в занадто складній науково-місткій галузі інформаційних технологій. Тому міжнародне співробітництво тут гратиме вагому роль, але поки що нашим підприємствам доведеться самотужки долати чисельні атаки зловісних хакерів.

Наталка ПРУДКА

НОВІ ВИДАННЯ

«Я – КОЗАК. Я – УКРАЇНЕЦЬ. УКРАЇНА – МАТИ»

Цей невтомний Іван Кассала… Роки обминули його поріг. То ж не будемо й згадувать про них. Вони – не перешкода для подорожей пана Івана по Україні, яку, схоже, він об'їхав від Заходу до Сходу. А ще пан Іван має поетичний хист і романтичну вдачу. Пише вірші, видає поетичні книжечки. Хоч це непросто в наш час. От знову порадував нас, своїх давніх знайомих і друзів, новою збіркою «Заповітне» – вибрані вірші, яка вийшла в Луцькому видавництві «Надвечір'я» за сприяння добрих і щедрих людей.

Ніна Горик – упорядник збірки, член Національної Спілки письменників України, написала передмову під назвою «Залюблений в Україну». Ну як ще точніше можна сказати про пана Кассалу! Він же справді закоханий у волинське Полісся, рідну Полтавщину, Крим, в усю Україну.

«Іван Григорович Кассала, – читаємо в передмові, – людина унікальна, можна сазати, легендарна, по-сковородинськи невгамовна, пряма й безкомпромісна, по-християнськи – добра, лагідна, людинолюбна, дитинна у своїй святій простоті. Щирий правдолюб, мудрий дивак, він, мабуть, ні разу в житті не діяв на догоду лукавому, і чи не через те йому не раз вдавалося виходити неушкодженим з непростих життєвих ситуацій… До збірки ввійшло краще з написаного нашим шановним автором. Можливо, вірш не вразить читача досконалою римою, але в стилі, у вислові – увесь Іван Григорович, безкомпромісний, шпаркий у вислові, залюблений у свою Україну і готовий дати відсіч будь-яким ворогам. *«Я – козак. Я – українець. Україна – мати»*, – пише він в одному з віршів, засвідчуючи цим свою громадянську і людську сутність».

Іван Кассала – багатолітній автор і друг газети «Нація і Держава». Тож нам особливо приємні його творчі успіхи.

Вітаємо, дорогий Іване Григоровичу! З роси Вам і з води! А читачам пропонуємо його поезії – щирі, замріяні, патріотичні.

Марія БАЗЕЛЮК

Іван КАССАЛА

7 ВЕРЕСНЯ

Народився я в долині,
У селі Міські Млини,
На коханій Україні
Світ побачив восени.
Сьоме вересня для мене
Стало першим в світі днем
У гаях оцих зелених,
По яких сьогодні йдем.
Через Ворсклу –
міст широкий,
Шлях веде з Міських
Млинів
Через гори невисокі,
Де полки Мазепа вів.
А з Опішні – до Полтави
Шлях степами йде в сади,
Далі – в Київ, що у славі
Божій сяє нам завжди.

УКРАЇНІ

У серці
промінь
ще не згас,
Мій біль
в розлуках
гоїть час.
Відкриті
в нім
нові мости.
Там будеш ти,
і тільки ти.

У тихій
заводі
життя
Прийми
обітне
каяття,
Прийми
мереживо
думок моїх,
Що
ляжуть
у рядок.

* * *

Молилась мама
і просила Бога
Хоч крихту щастя
і дрібку долі.
І я пішов.
Лягла моя дорога
Життя віддати
для землі святої.

РІДНЕ

Українська мова
Має рід і дух:
Диха кожне слово
І чарує слух.

Має серця скриню,
Музику і спів,
Грає Україні
Рідний свій мотив.

На Різдво, Великдень
В переливах свят
Грають струни рідні
З Криму і Карпат.

Грають струни гарні,
Чують мови плин
Козаки Кубані
І Зелений Клин.

Сонце славить пісня
І вечірній пруг,
Але та, з Опішні, –
Мого роду дух.

* * *

Можна все терпіти,
А неволю – ні!
Україна в світі
Мала лиш пісні.

Не здіймавсь до неба
Золотий Тризуб,
Думав лиш про себе
Кожен душогуб.
Право українців
Убивали всі:
Ляхи, турки, німці –
На святій Русі.

Є іще слов'яни –
Дикуни-«брати»,
«Друзі»-росіяни –
Вороги й кати.

Не дали і дихать,
А не тільки жить.
Мусили вкраїнці
Свій створити світ.

* * *

Блакитно-жовта Україна
І наше небо голубе...
На Ворсклі в сонячну годину
На хвилях бачу я себе.
Під лісом хутір мій біліє,
Де батько жде і жде мене.
Уся долина зеленіє,
І вітер ген тополі гне.
А я дивлюся на Опішню,
Красу ту бачу з далини.
Лечу удаль на крилах пісні
Через мої Міські Млини.

УКРАЇНСЬКИЙ ДУХ

Українська мова –
Це козацький дух.
Наше рідне слово
Всім чарує слух.
Бо навкруг природа
Наша чарівна,
В рідного народу –
Славні імена,
Серце України
На крутій горі –
Місто солов'їне,
Київ на Дніпрі...
Й досі в Чорне море
Води Дніпр несе,
І Карпатські гори –
Кращі над усе.

ПІСНЯ ПРО ВОЛИНЬ

Краю ти мій, синьозоре
Полісся,
Чиста, джерельна волинська
земля!
Ти моє серце, ти моя пісня.
Ти – Батьківщина
кохана моя.

Я бережу краю рідного зорі,
Від ворогів, від біди бороню.
Ти моя доля, радість і горе,
Серцем звеличую вроду
твою!

СЛОВО УКРАЇНИ

В українській мові слово
Золоте та голубе.
Оправдала наша мова
В світі дивному себе.
Й на Кубані підіймала
Дух козацький у блакить,
І над хвилями літала –
Хвилювала кожну мить.
Бо такої мови в світі
Мабуть, більше не знайти!
Буде в серці гомоніти
І у світ народ вести.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія
Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ;
тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І. Філія ГУ по м.Києву та Київській обл. № 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЄДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 10 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9